

Agazada
JENI TURQ
ƏLİFBASI

1925

Fai 21430

88
Butun elqələrin proletarı, birləsin!

1935/244

JENI TURQ ƏLİFBASLI.

Jeni turq. əlifbası

Jazanları {
F. Agazada.
S. b. Axyndzada.
M. C. Məhəmmədzada.

Dördüncü basılış.

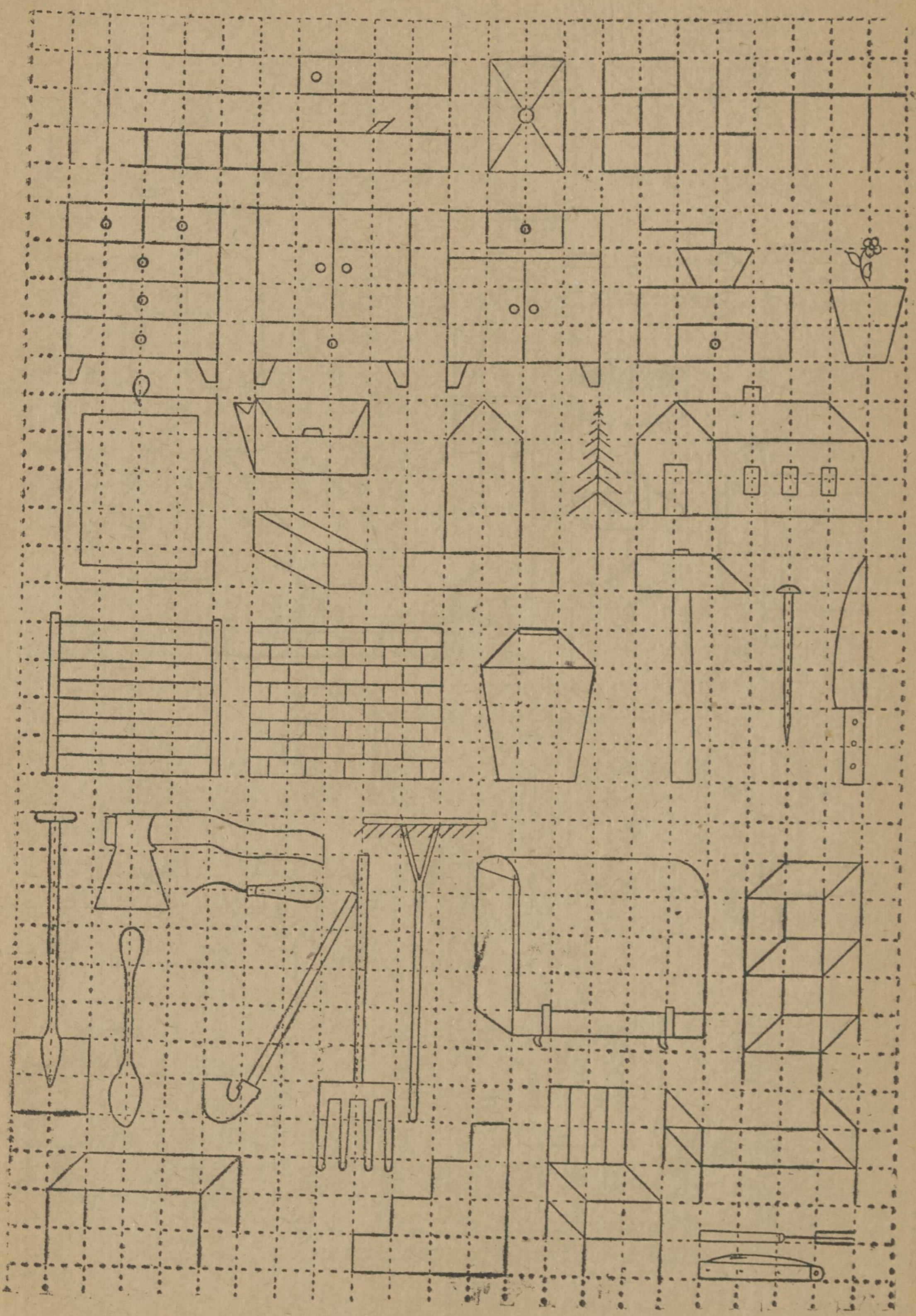
Baql.

1925.

6

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft.

u u u u u u u u u u
 o o o o o o o o o o
 u u t t u u r r n n p p
 s s m m e e l l h h
 z z y y f f a a e e a a
 d d g g q q l l g g c c x x
 r r y y l l n n o o r r s s z z
 z z z z z z k k v v

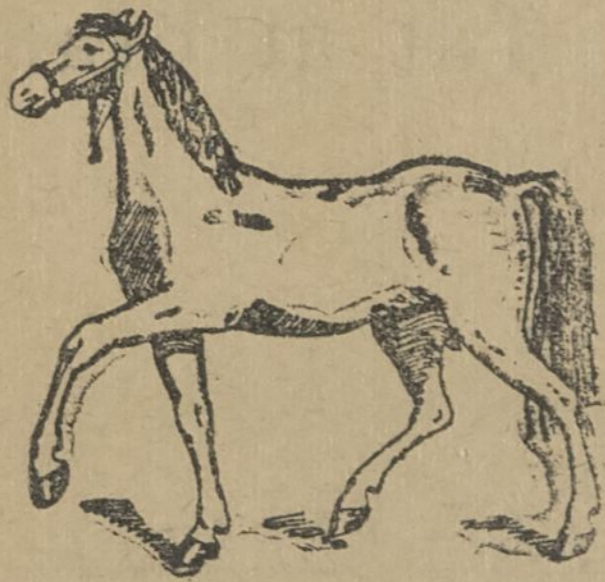

O o A a T t

O o A a T t

At.

A-ta.

Tat.

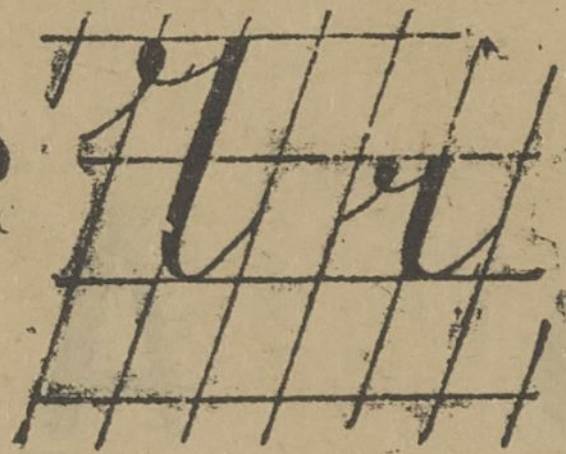
Ot.

Ata ot at.

At. Ata. Tat. Ot. Ata ot at.

R r

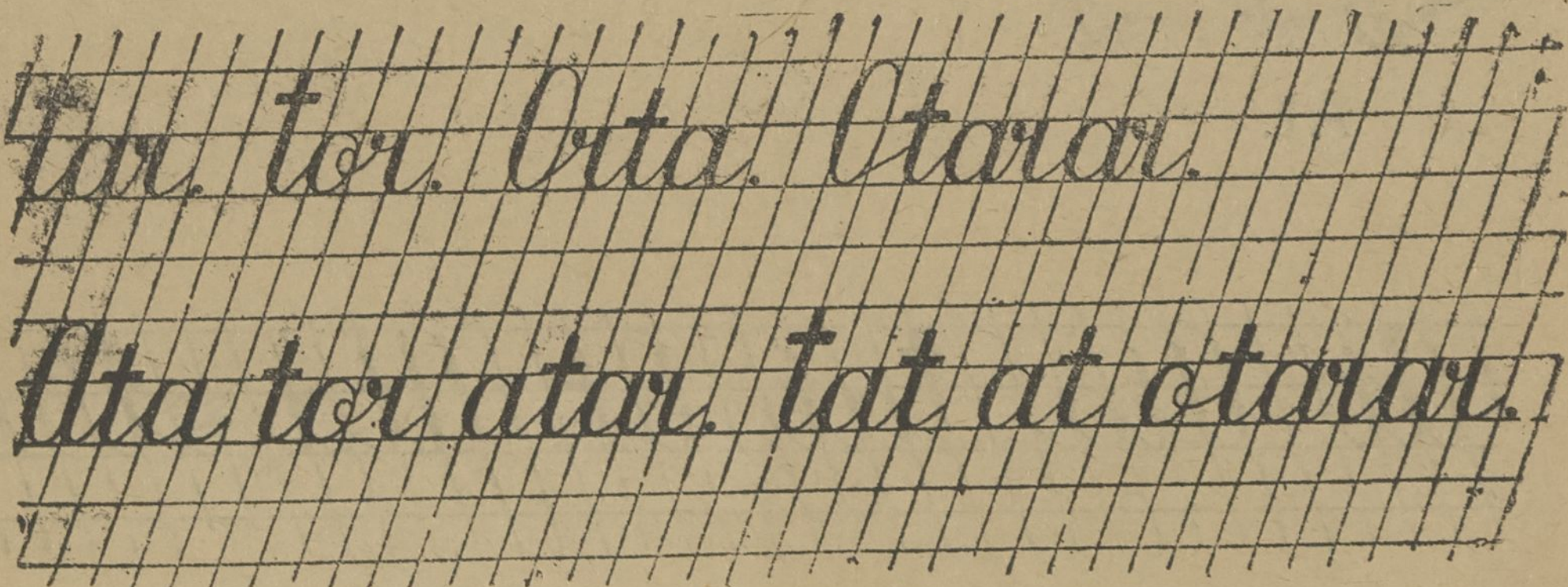
Tor.

Or-ta.

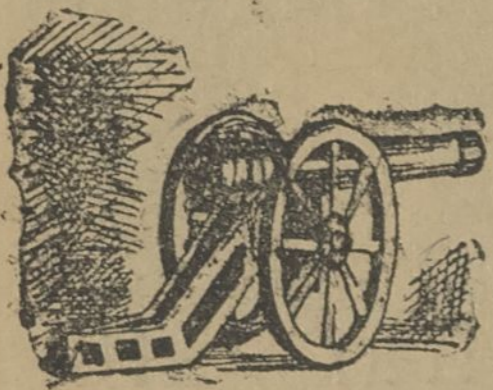
Ata tor atar

Tat at otarar.

Tar

P P *Pp*

Tap. Pa-ra. Ar-pa.

Ata arpa aparar.

Top.

top. tap. para. arpa. tapar.
ata arpa aparar.

—

L I l l

Al. Ta-la. A-la. To-pal.

Lal. Ata, paltar al!

Paltar.

Al. Tala. Ala. Topal. Lal.
Ata. paltar al.

ə ə *ə ə*

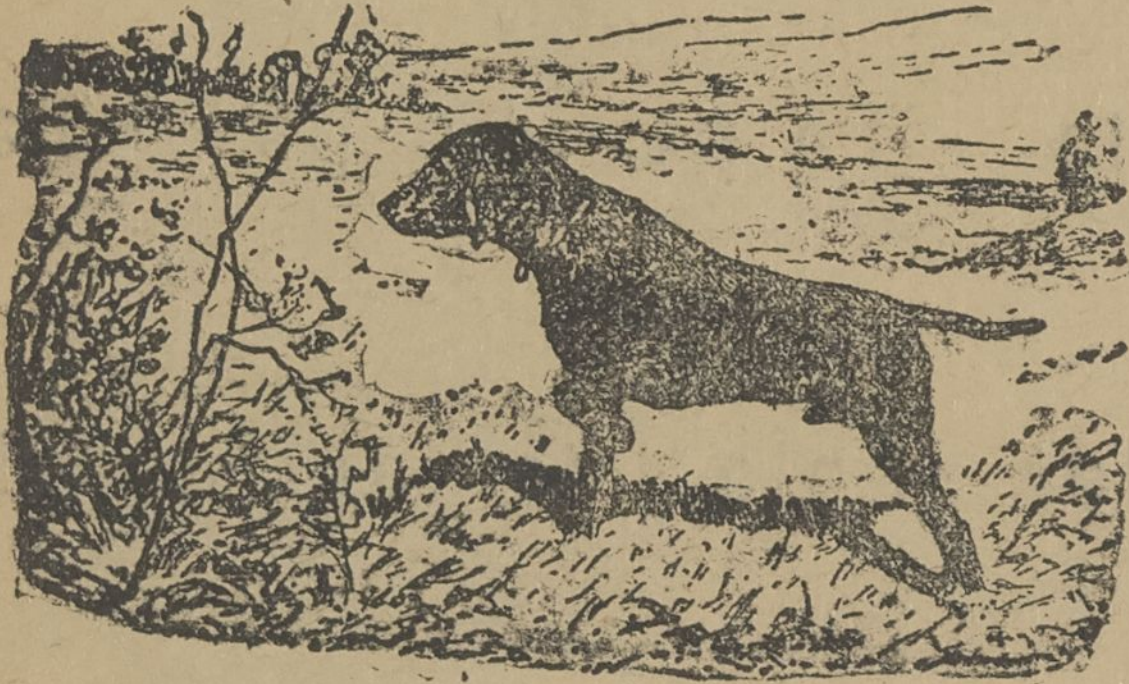
ət. Tə-lə. Tə-pə. Lə-pə. Tər.

At tərler. Lələ, ət al, apar!

əl.

ət. Tə-lə. Tə-pə. Lə-pə. Tər.
At tərler. Lələ, ət al, apar!

l i li

Ip. Il. I-ri. Pi-ri.

Tir. It iti tapar.

Piri tala alar.

It.

It. Ip. Il. I-ri. Pi-ri. Tir. It iti
tapar. Piri tala alar.

3 3 *3 3*

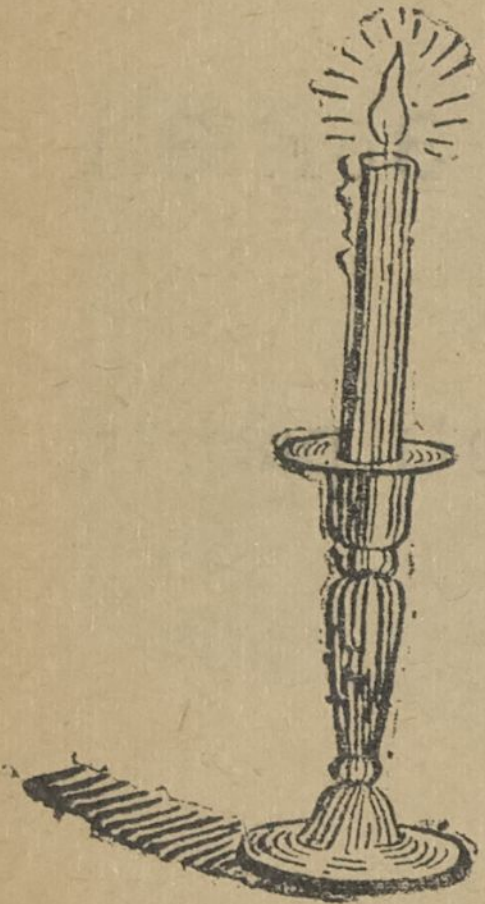
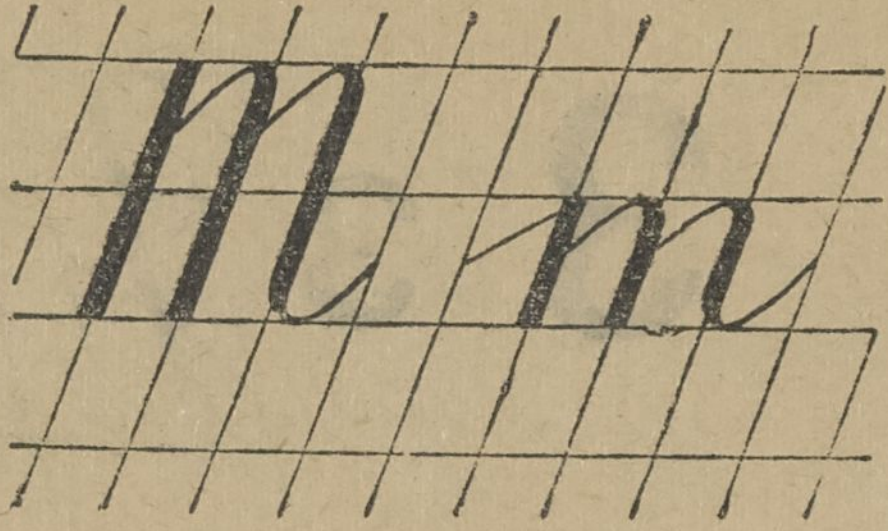
Аз. Із. Ра-за. Зә-лә. Зор. Зил.

Раза, зал ал. Пәри әти пізирі.

Зир.

*Зир. Аз. Із. Раза. Зәлә Зил.
Зор. Раза, зал ал. Пәри әт
пізирі.*

M m

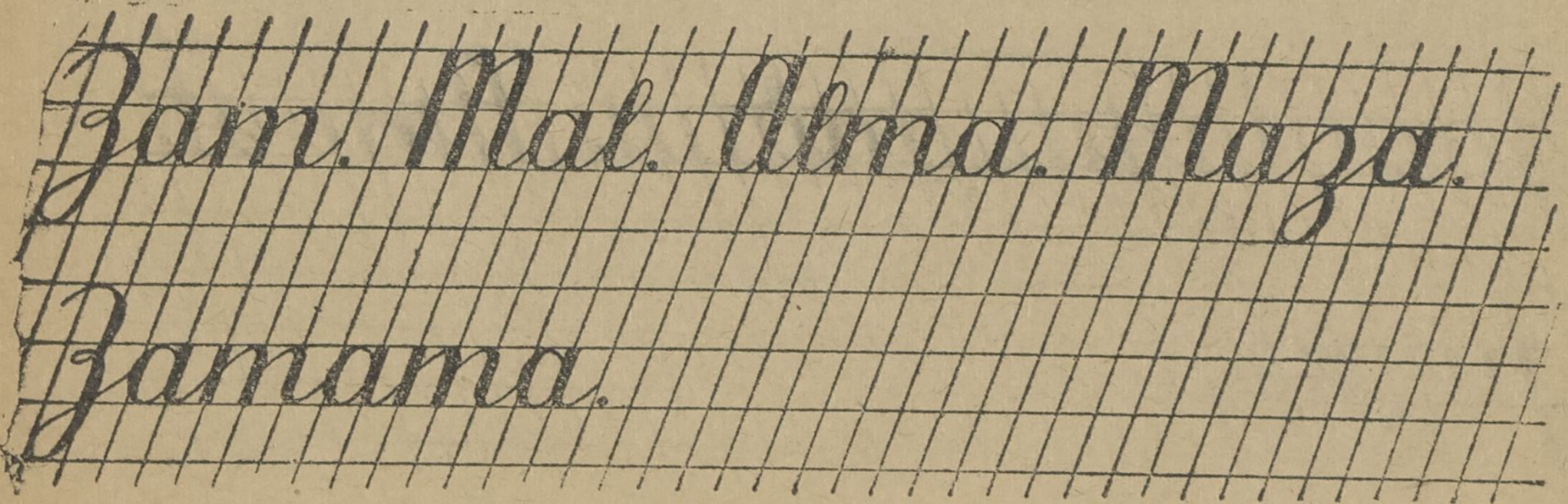

Mal. Al-ma. Ma-za. Za-ma-ma.

Əmi mal alar.

Maral ot otlar.

Zam.

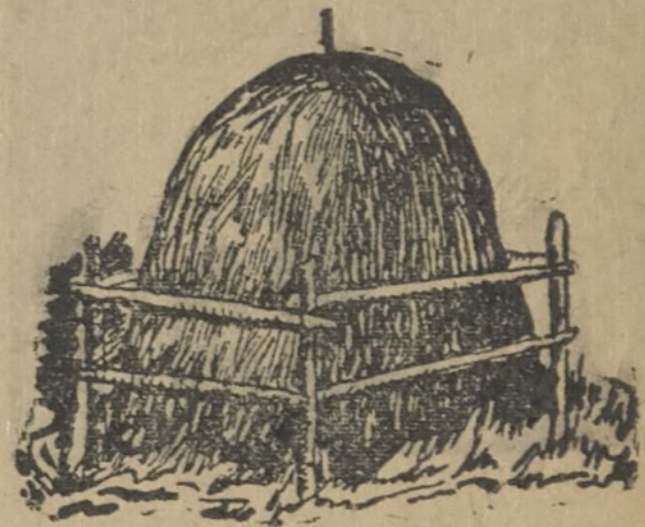

j j

Aj.

Ta-ja.

Taj. Paj. Jaz. Ja-ra Pa-ja. Jol. Jaj.

Iri tiri jarma! Piji erit!

Aj. taja. taj. slaj. jaz. Jara.
slaja. Jol. Jaj. Iri tiri jarma!
sliji erit!

D d *d d*

Diz.

Dil. Di-ri. Də-li. Daz. Də-ri.

Də-mir. Də-də. Dol-ma.

ot | at | tat

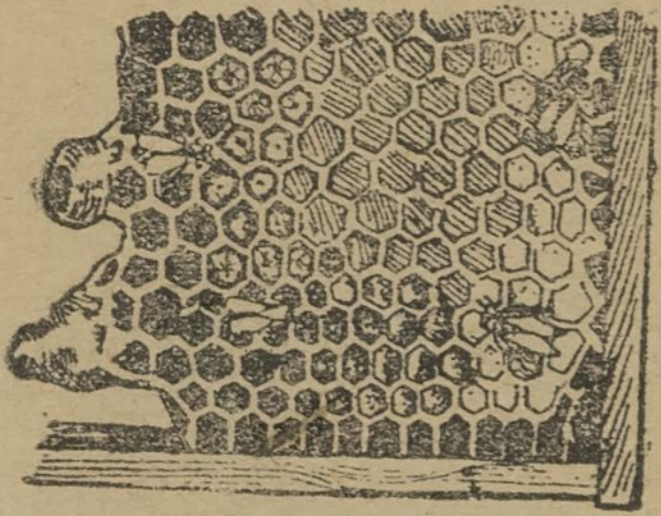
od | ad | dad

Ədil alma dərir. Dadaz alma dərirdi.

*diz. dil. diri. dəli. dəri.
dolma. Ədil alma dərir.
Dadaz alma dərirdi.*

n n *n n*

Da-na-lar.

Dən. Mən. A-na. Nə-nə. Da-lan. Pa-lan. Ja-lan
Nənəm on nar dərđi. Mina Nadiri ojadar.

Dən. Mən. A-na. Nə-nə. Da-lan. Pa-lan. Ja-lan.
Nənəm on nar dərđi. Mina Nadiri ojadar.

L

L

L l

A-jL.

A-rL. Da-rL. Da-jL. Ja-3Ll.

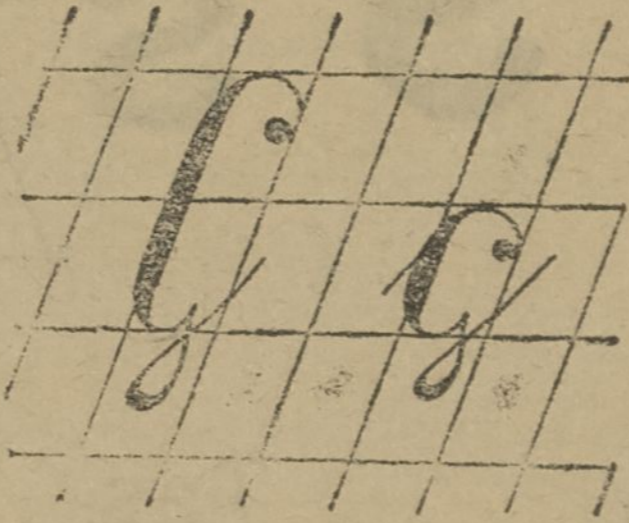
Atam altL ar3Ln 3al aldL.

Anam mēni ojadLr.

A-jL. A-rL. Da-rL. Da-jL. Ja-3Ll.
 Anam altL ar3Ln 3al aldL.
 Atam mēni ojadLr.

Ç

ç

Çaj-dan.

Aç. Çap. Al-ça. Dol-ça. Çə-nə.

Ça-dır. Çə-pər. Çə-tən. Parç.

Tarçıl tar çalır. Çapar at çapır.

Çajçıl çajdana çaj atır.

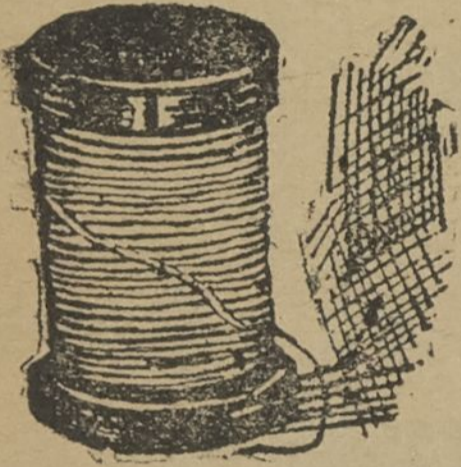
Çajdan. Parç. Aç. Çap. Alça.

Tarçıl tar çalır. Çapar at çapır.

Çajçıl çajdana çaj atır.

S

s

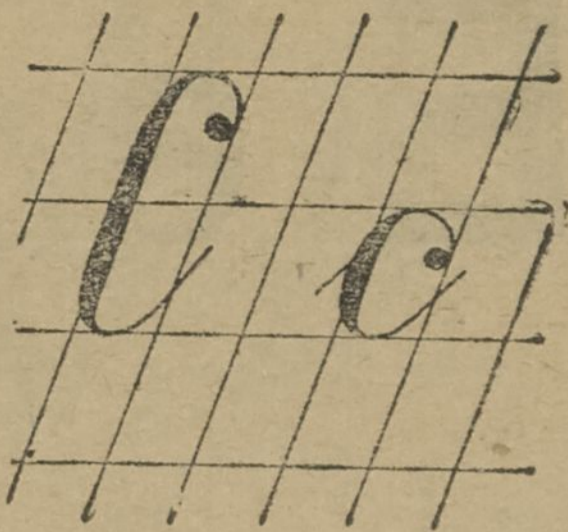
Sap.

Tas. Pas. Saç. Sa-man.
 Sa-rl. So-na. Sə-lim. Sal-man.
 Osman samanl satdı. Sən
 çaj içirsən. Sona darl sərdi.
 Sərçələr darlınl dənledi.

Sap. Tas. Pas. Saç. Sa-
 man. Sarı. Sona. Səlim.
 Salman. Osman saman
 satdı. Sən çaj içirsən.
 Sona darı sərdi.

C

c

Cam.

Sac.

Ac.

A-cl.

Can.

Jon-ca.

Ta-cir.

Cə-mil.

Mən acam.

Sən də

acsan.

Camal

narıncı

aldı.

Cəlil

acl

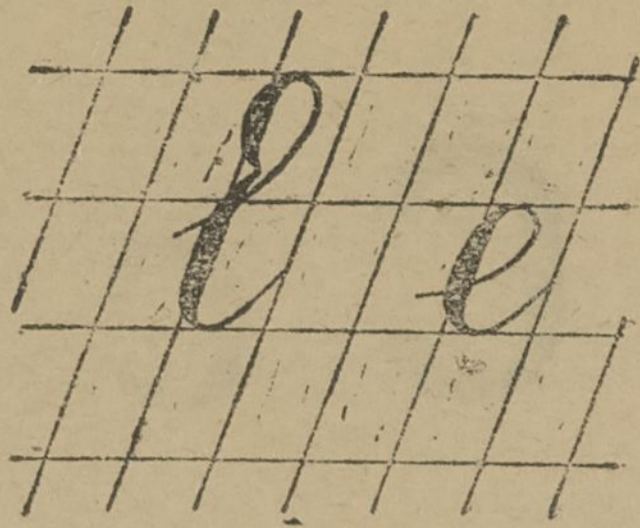
dərman

içir.

Sac. Ac. A-cl. Can. Jon-
 ca. Tacir. Cəmil. Mən acam
 Sən də acsan. Camal narıncı
 aldı. Cəlil acl dərman içir.

E

e

El. Tel. Sel. Jel. Jer. Je-tim. Jed-di.

Me-3ə.

Tel-li. Er-tə. Me-
-3ə. Me-zin. 3ej.
Cej-ran.Lejla acmı3dL. Te-
mir ət aldL. Telli dol-
ma pizirdi. Lejla da
jedi. Telli də jedi.
Mən də jedim.

El. tel. Sel. Jel. Jer. Er-tə. Me-3ə.
Me-zin. 3ej. Cej-ran. lejla ac-
mı3dL. temir ət aldL. Telli
dolma pizirdi.

y y y y

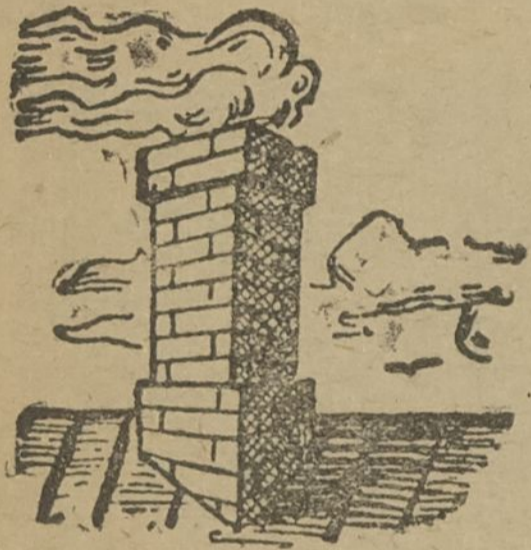
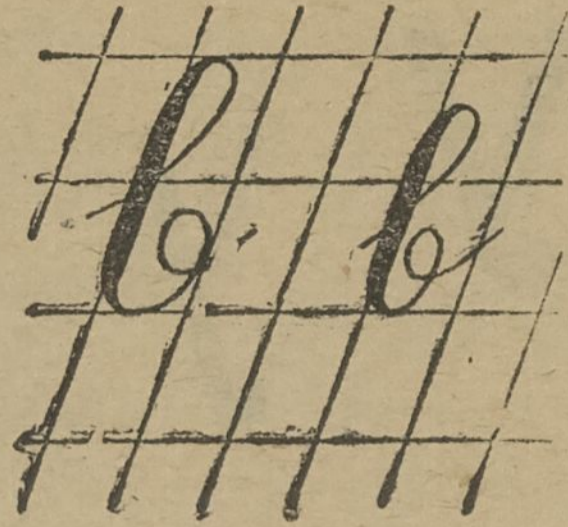
Dyr-na.

Yn. Jyn. Sy. Pyl.
Çyl. Ys-ta. Y-ca. Ly-my.
Ty-man. Dy-man. Dyr-na.

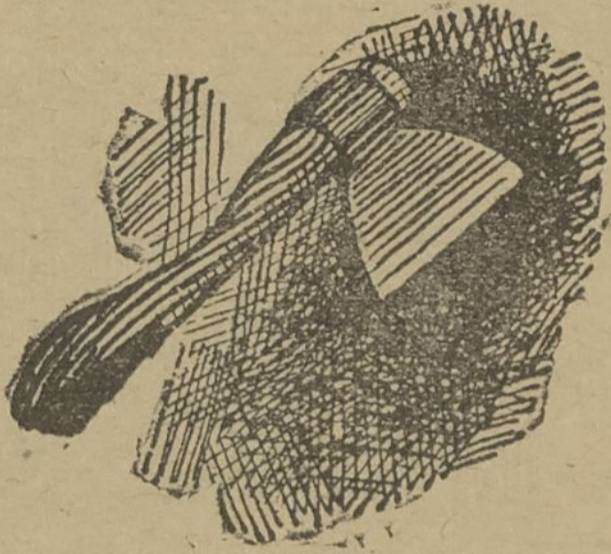
O-dyn. O-jyn. Tyrp.
Mysa jatmı3dL. Tyty ony
ojatdL. Mysa-dyrdy, jyjyndy, da-
randL, otyrdy, çaj içdi, jymyrta
jedi.

Yn. Jyn. Sy. Pyl. Çyl. Tyrp.
Ys-ta. Y-ca. Ly-my. Ty-man.
Dy-man. Dyr-na. O-dyn.

B b

Ba-ca.

Bal-ta.

Baz. Boz. Bez.

Bal. Bel. Ba-ba.

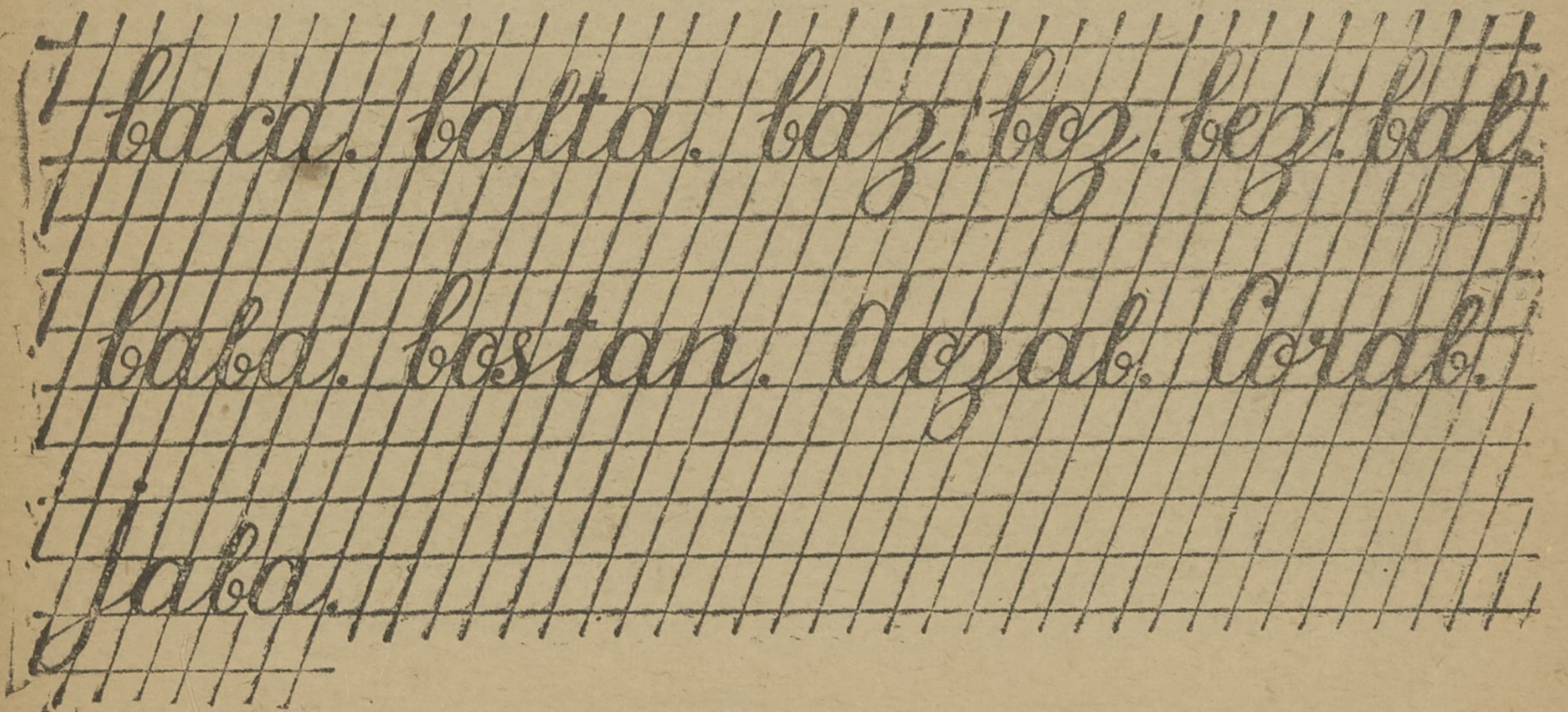
Ba-la. Ba-cl.

Bi-bi. Ço-ban.

Bos-tan. Do-zab.

Co-rab. Ja-ba.

Biçinçilər çəməndə ot biçirdilər. Abbas ilə Cabbar
oty bir jərə toplyjyrdylar. Rəcəb də oty jaba ilə
arabaja doldyryrды.

Z z

Biz.

Az. Jaz. Toz. Poz.
 Boz. Tez. Bez. Sz.
 Siz. Diz. Dyz. A-zad.
 Ba-zar. A-zar. Zo-rba
 Dər-zi. Zi-bil. Y-zyn.

Əziz dərşini əzbərlədi. Ziba da jazlarınlı jazdı,
 amma Nazlı azarlamıdı, jərində yzanlıb, jatlardı: nə
 dərşini əzbərlədi, nə jazlarınlı jaza bildi.

Saz. Az. Jaz. Toz. Poz. Boz.
 Tez. Siz. Diz. Dyz. Azad. Bez.
 Biz.

X

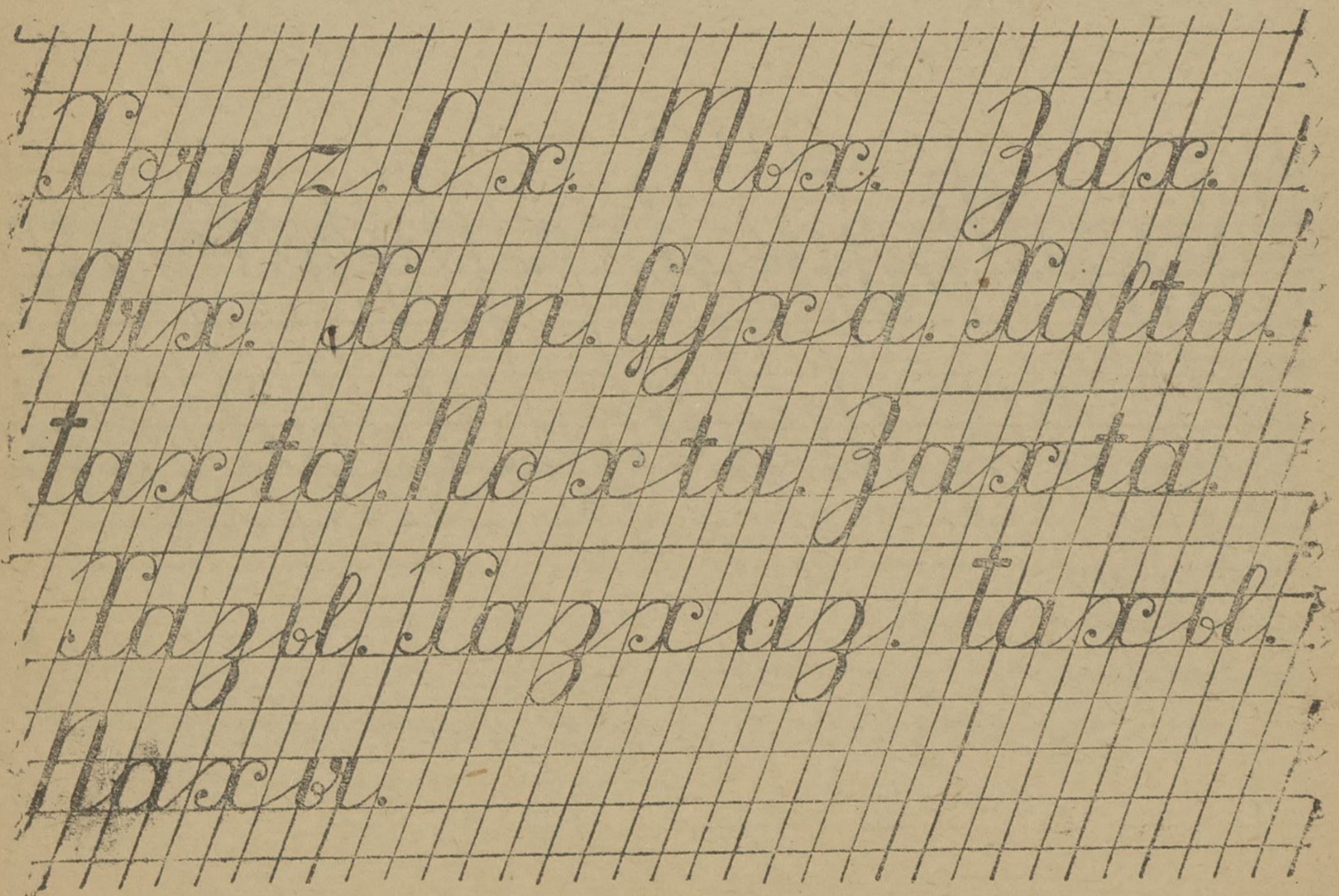
x

Xo-ryz.

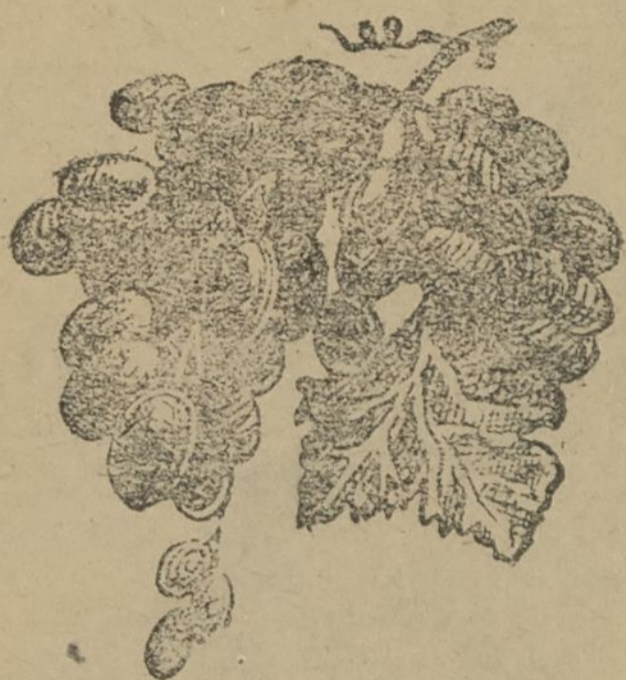
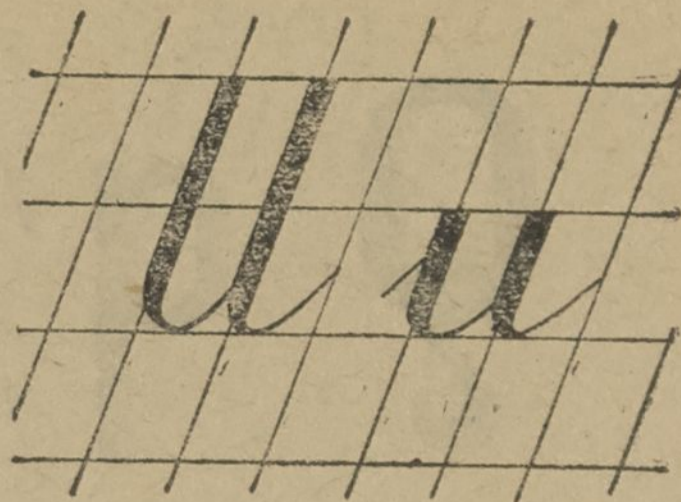
Ox. Mlx. Зах. Xal. Xam.
 Çy-xa. Xal-ta. Tax-ta. Nox-ta.
 Зах-ta. Ха-зл. Хаз-хаз.
 Та-хл. На-хлг. Агх.

Myxtara Baxlз dajlsl bir xoryz
 almlзdl. Myxtar by xoryza jaxзл
 baxlrdl. Birdən xoryz jox oldy.
 Myxtar axtardl, axtardl, tapa bilmədi. Xlrda xala
 xoryzy byxarldan taplb, çlxartdl.

U

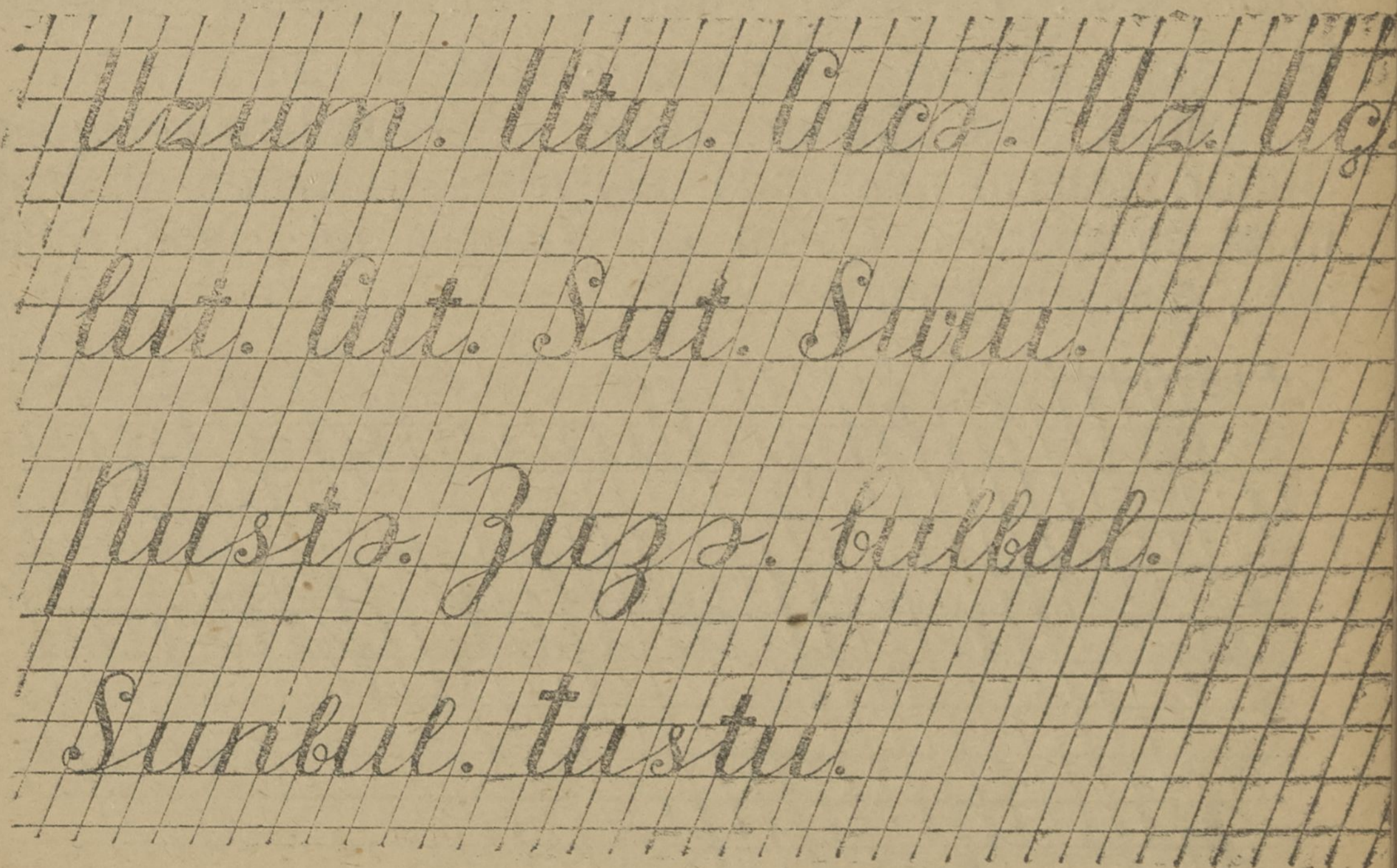
u

U-zum.

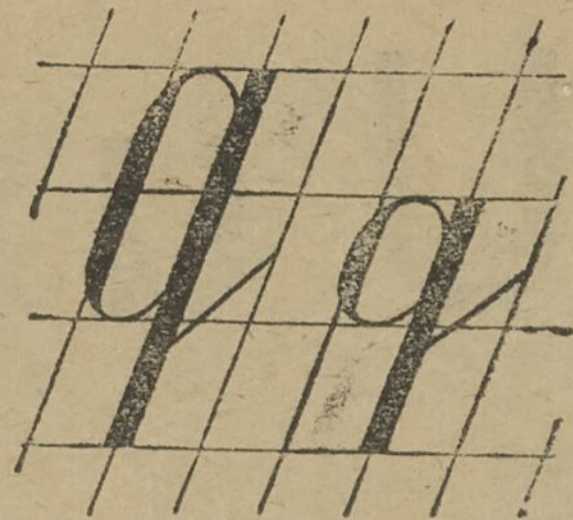
U-tu. Cu-cə. Uz. Uç. Lut.
 Cut. Sut. Su-ru. Pus-tə.
 3u-3ə. Bul-bul. Sun-bul.
 Tus-tu.

Cumşud surusunu duzdə otarırdı.
 Atası Mursəl də cut sururdu. İsti duz-
 du. Olar açdılar. Mursəl cutunu açdı.
 Cumşudu səslədi. Otyrdylar, jyxa ilə dolmanı jedilər,
 üstündən sut içdilər.

Q

q

Qe-çi

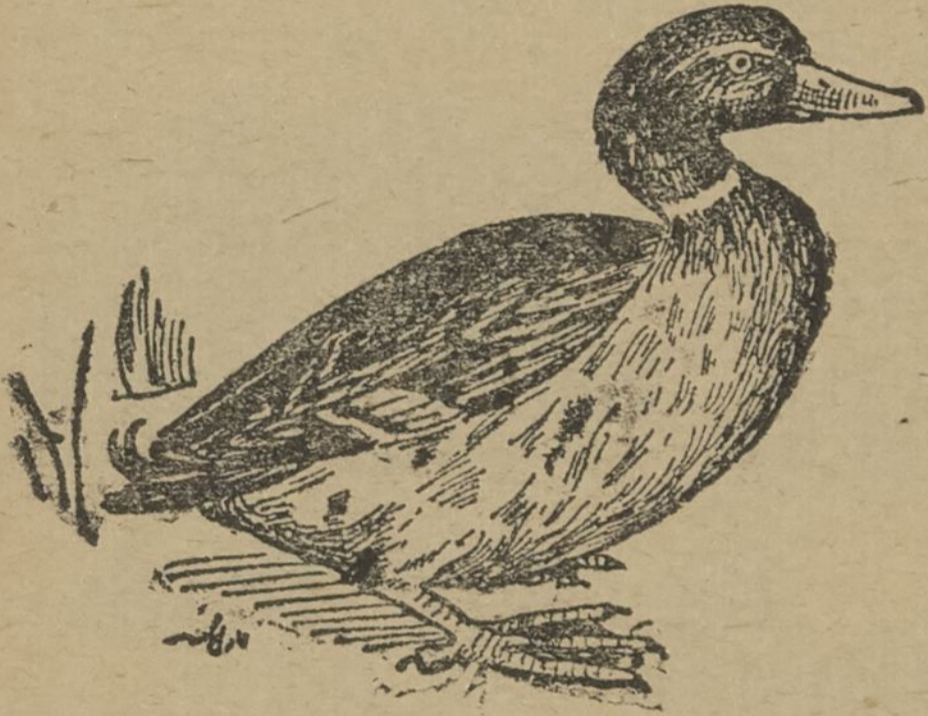
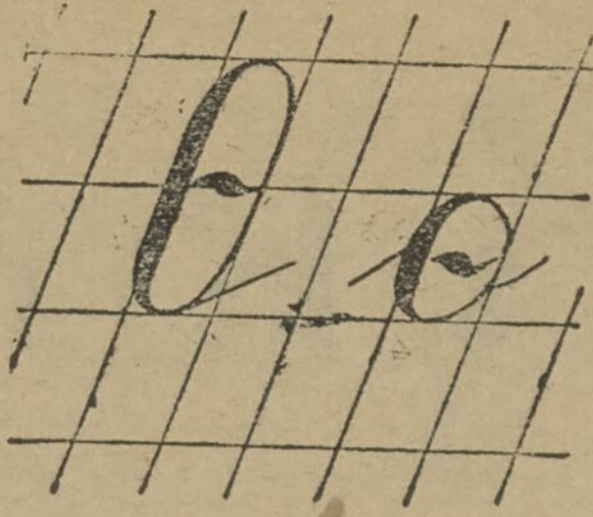
Tul-qu

Qu-rəq. Təq. Tuq. Juq. Qar. Qor.
 Qal. Qol. Pi-ziq. I-qi. Qi-zi. Qa-sa. Qo-sa.
 Qu-çə. Qi-tab. Məq-təb. Qəq-liq.

Qamal atası Qərimə dedi: «Jəldazları m Əqbər, Züqür, Qazım məq-təbdə oxuyurlar; mənə də qitab al, məq-təbə apar.» Qərim qizi Qamala iqi zəqilli qitab aldı, qənt məq-təbinə apardı.

Qeçi. Tulqu. Qurəq. Təq. Tuq.
 Qar. Qor. Qal. Qol. Qəl. Pi-
 ziq. Iqi. Qizi.

Ө ө

Өр-дәг.

Ө-қуз.

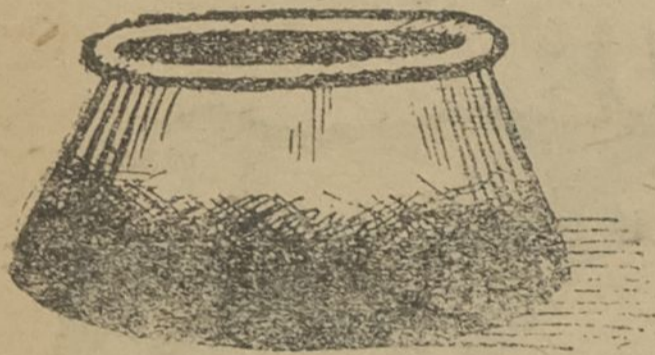
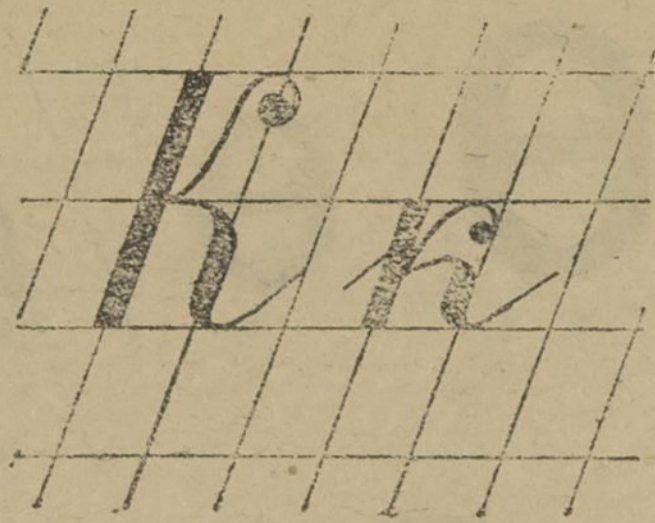
Өд. Дөз. Қөç. Çөл. Сөз. Қөқ. Çө-рәқ.
 Хө-рәқ. Өр-туқ. Қө-туқ. Қө-руқ. Қө-мур.
 Қөр-пә. Қөр-пу. Дө-зәқ.

Дәмирçi қурәжә қөмур төгду, қөрүқ илә қөрүқлә.
 Ди. Қөмур қөзәрди, қурәдәқи дәмири јымызалтди.
 дәмирçi өқузләрә дөрт сүт нәл қәсди.

Өрдәг. Өқуз. Өд. Дөз. Қөç.
 Çөл. Сөз. Қөқ. Çө-рәқ. Тө-рәқ.
 Өр-туқ. Қө-туқ. Қө-руқ. Қө-мур.

K

к

Kaz. Kyz. Klz. Klz. Koç. Ko-ca.

Ka-зlk. Ka-tlk. Kar-daz. У-зак.

Ka-zan.

Ka-ran-daz.

Ka-slm.

To-jyk.

Kaslm əmi Kylyja bir kyzy almırdı. Kyly by kyzy
zyny korykda otarırdı; karplz, xıjar kablkırlı
ilə jemlijirdi. Kyzy bəjujub, bir qəq koç oldy.

Kazan. Darak. Kaz. Kaz.
Kyzlyz. Kyz. Koç. Koca.
Kazok. Katar. Uzak. Kardaz
Karandaz. Kasım. Tojyk.

Qəz.

Qul. Qil. Qel. Qun. Qun-duz.

Qe-cə. Qe-zəl. Qe-dəq. Quz-qu.

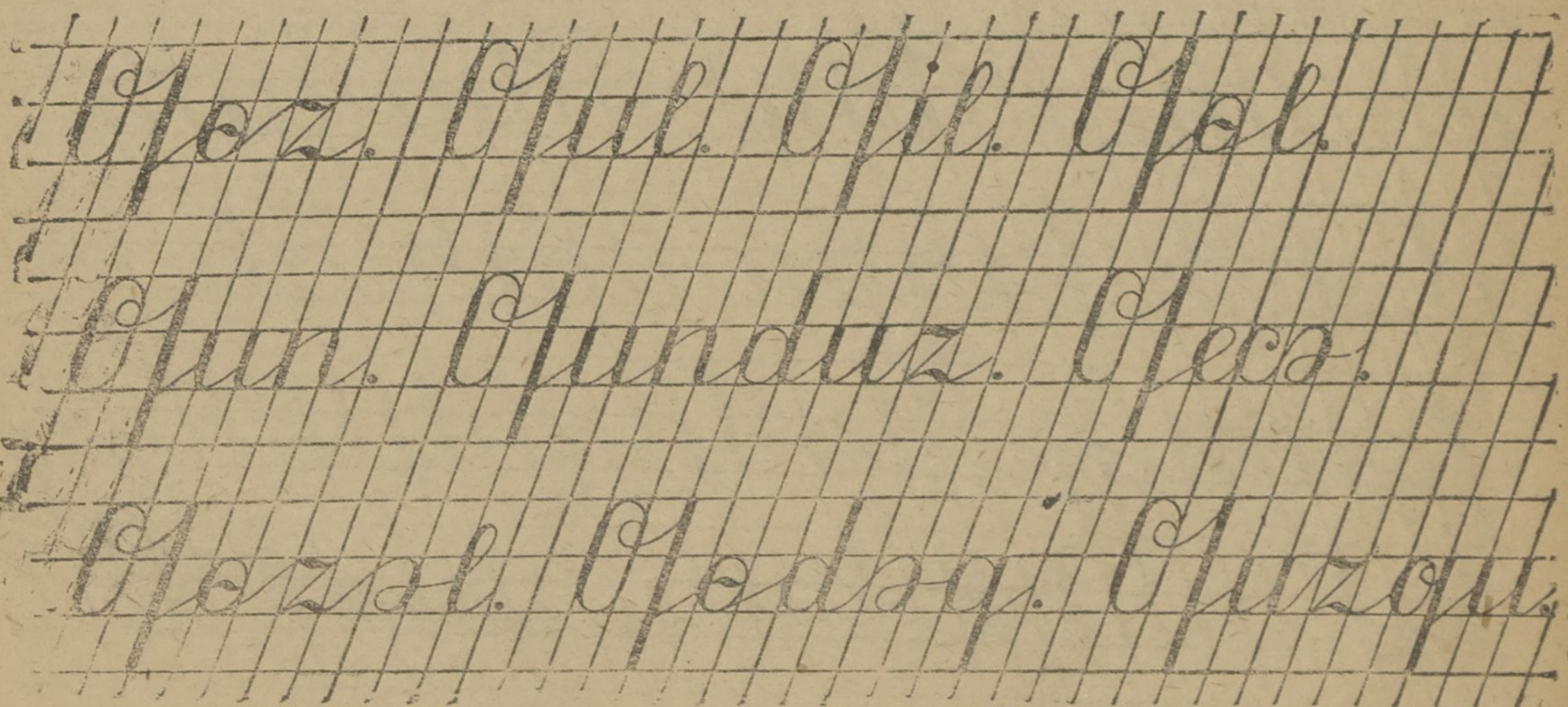
Qel-qə. Əz-qil. Qe-jər-çin-lər.

Qulnaz ilə Qulsənəm.

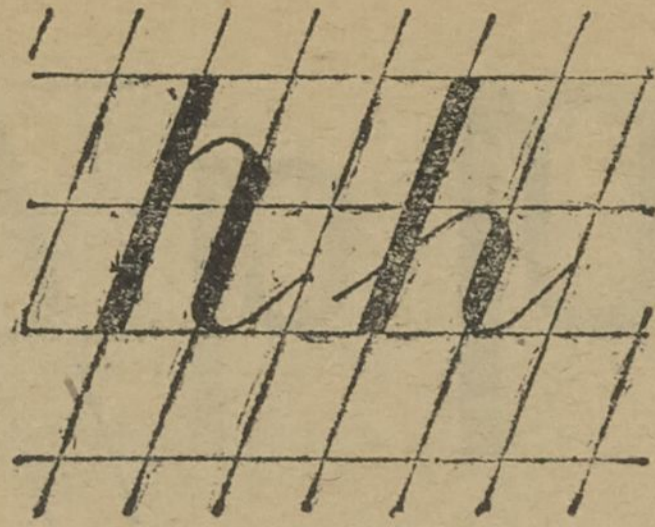
Qulnaz ilə Qulsənəm qilas, əriq jeje-jeje qəlinlərini ojnadırdılar. Qulnaz qəlinə dejirdi:

«Aj qənim! sən də qilas jejərsən?»

Qulsənəm də əz qəlinə dejirdi: «Aj qənim! sən də əriq jejərsən?». By sözləri dejib, quluzurdular.

H h

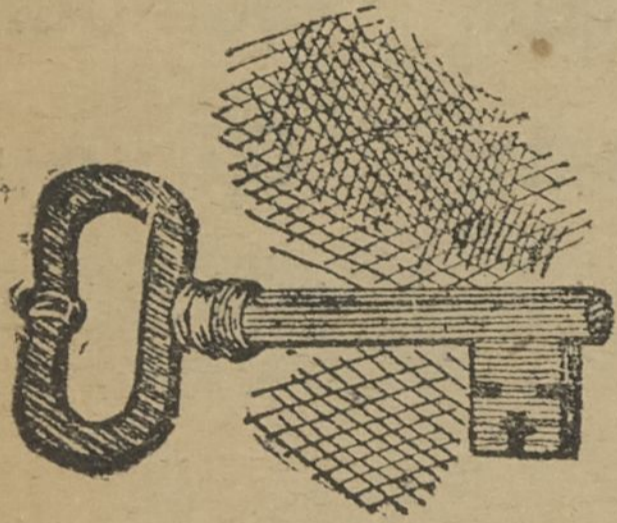

Dəh-rə. Ha-na. Cəh-rə. Ha-ça.

Neh-rə. Ha-mam. Zə-hər. Jə-hər.

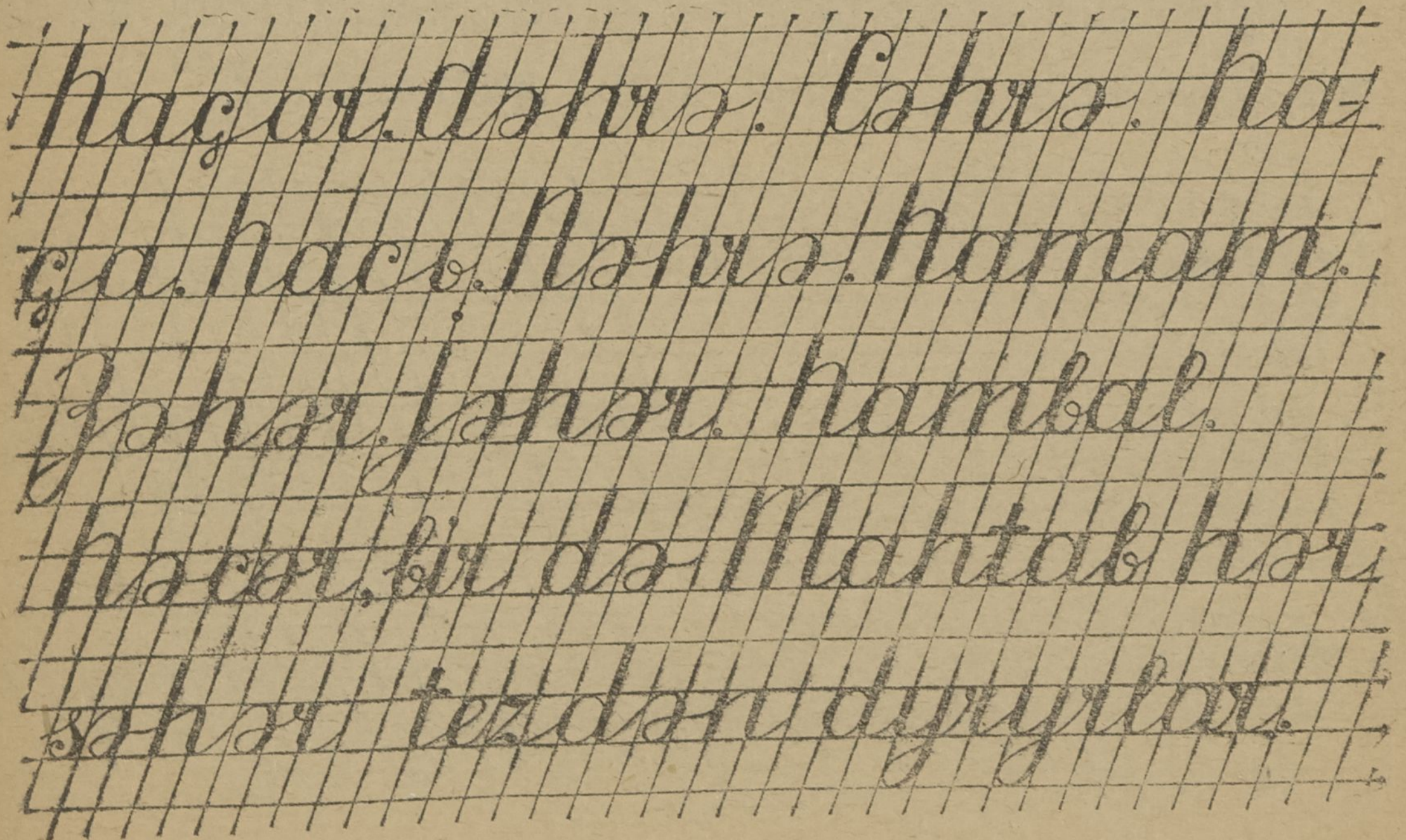
Ham-bal. Hə-qim. Hə-rum-çəq.

Qul-çəh-rə.

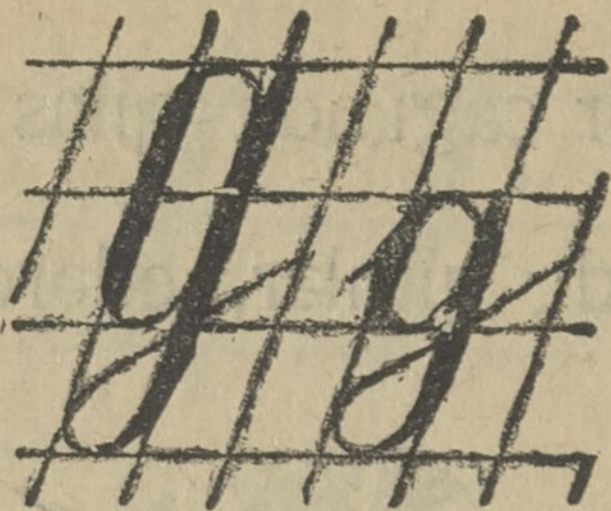

Ha-çar.

Qəhər, Həcər bir də Mahtab hər səhər tezdən
dyryrlar; qitablarınlı hejbəyə kojb, məqtəbə qədirlər;
dərslərini okyjrlar, sahatda bir, həjətə çlkəb, ojnyjrlar.
Sahat birdə məqtəbdən kajldəb, nahar jejirlər.

G g

Kar-ga.

Bag.	Blg.	Ag.	Dag.
Jag.	Ça-ga.	Do-ga.	
So-gan.	A-gac.	Jor-gan.	
Ja-gL3.	Ça-la-gan.	Kyr-	
-ba-ga.	Sag-sa-gan.		

Karga. bag. blg. ag. dag.
 jag. çaga. doga. sogan.
 agac. jorgan. çalagan.

Tap, qorum.

Səhər çağında qilas bağında

Yçardı, qimlər, edərdi: «kag-kag»?

Axşam çağında əriq bağında

Yçardı, bir kyz, edərdi: «clg-clg»?

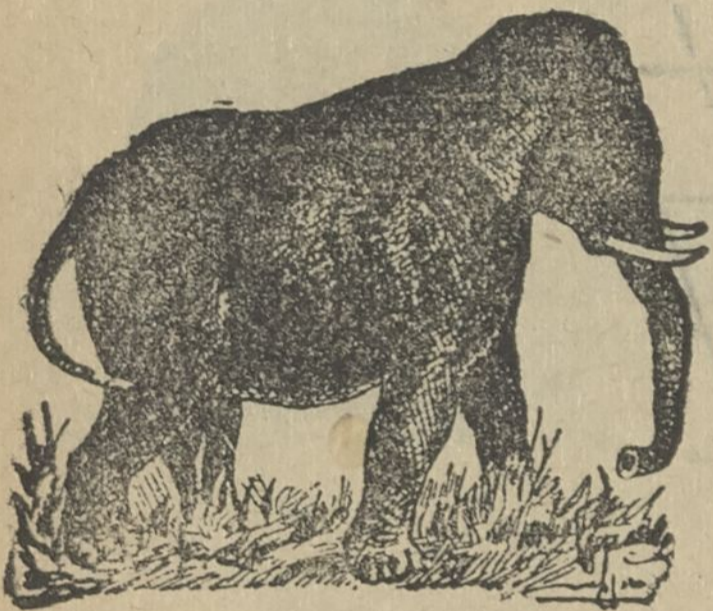

Qecə çağında sylar bazında,

Bilirmisiz, qim edərdi: «kyr-kyr»?

F f

Fil.

Flr-ça.

Dəf.   Baf-ta.   Fit.   Taf-ta.   Həf-tə.

Dəf-tər.   Qəf-qir.   Qif-tə.   Qaf-tar.

Məf-til.   Fln-dlk.   Nə-fər.   Tə-rəf.

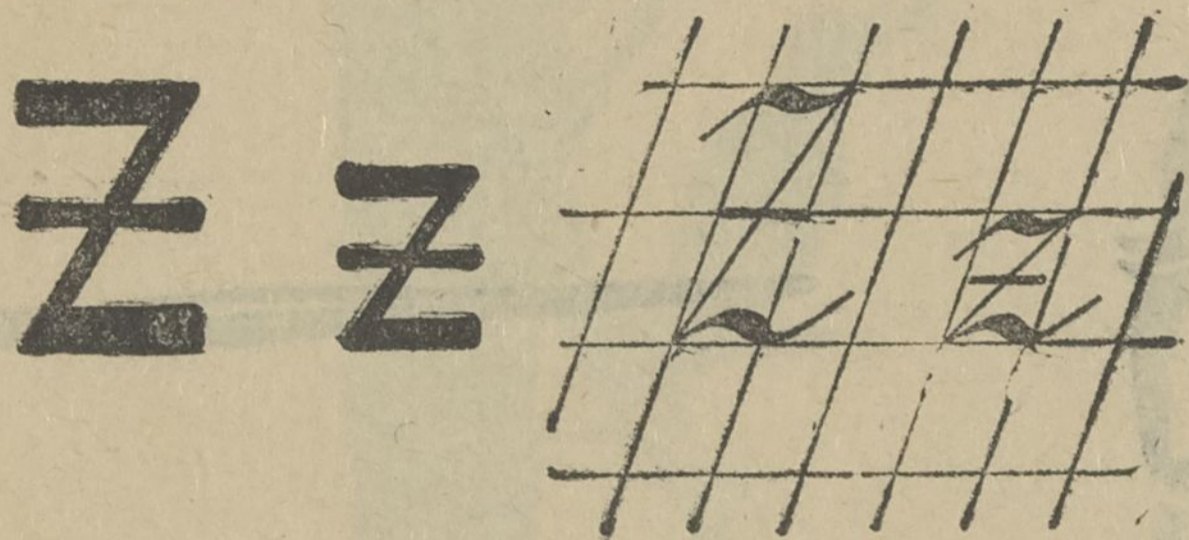
Fa-glr.   Kl-fl.   Zə-fi-kə.   Zə-rif.

Fil.   Flrcalar.   Haf.   Dəf.   lif.

bafta.   tafta.   həftə.   dəftər.

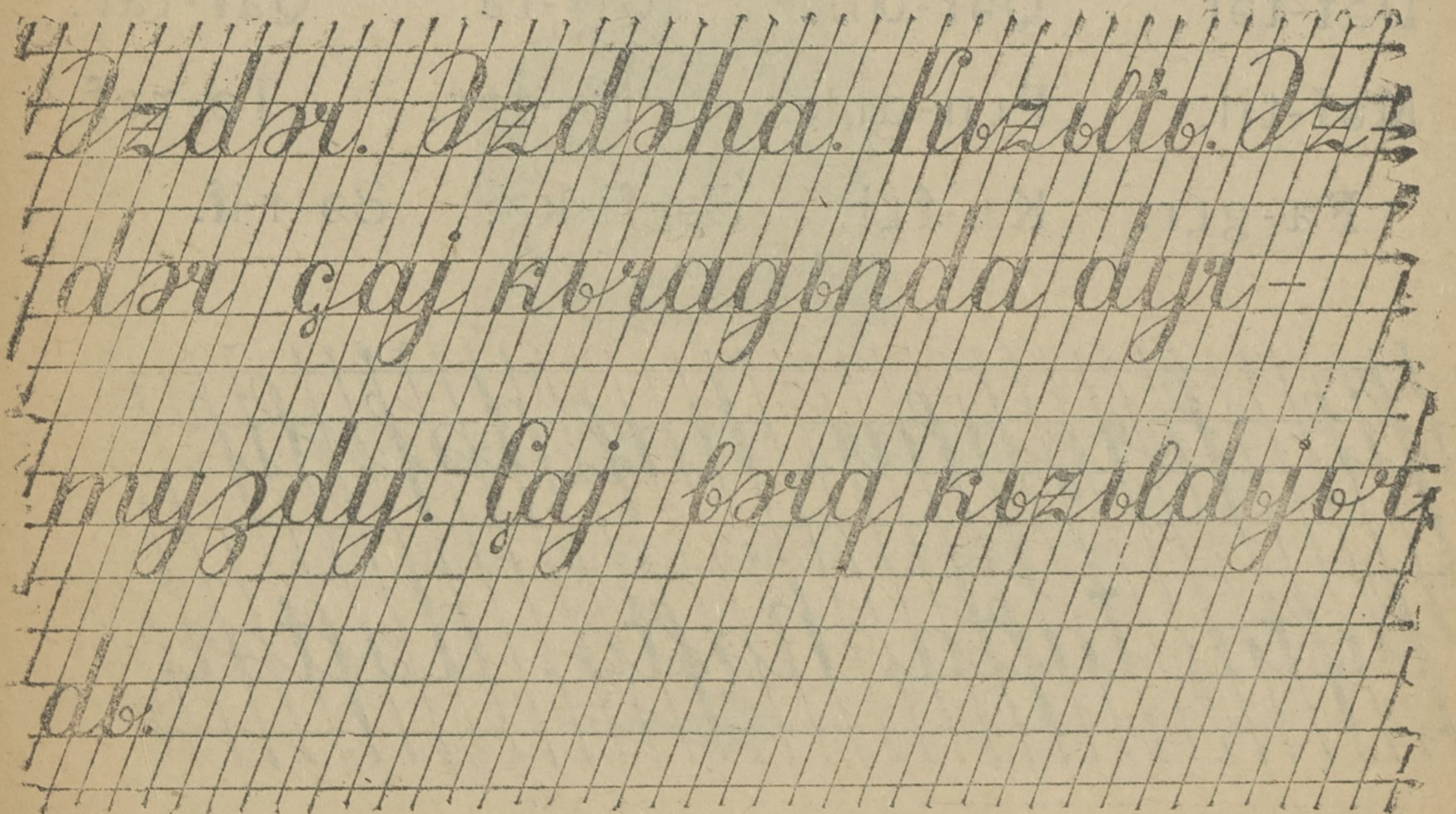
Fərəc, Cəfər, bir də Zəfikə dəftərlərində zəqil çəqirdilər. Fərəc dedi: «Mən dəf zəqli çəqirəm; Cəfər, sən fəs zəqli çəq! Zəfikə də qəfəqir çəqsın, qərəq, qim jaxzıl çəbəcəq.» Çəqıldilər, kyrtardılar. Analarıl Fatma zəqillərinə bakılıb, hamlıslınlı xozladıl.

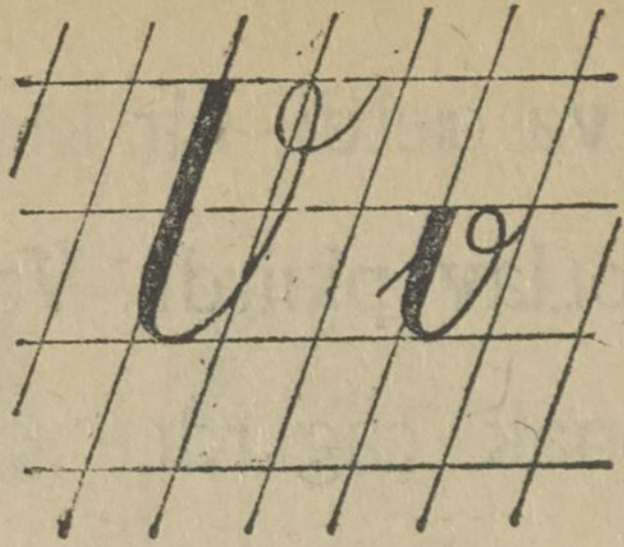
Əz-dər.

KL-zll-tl.

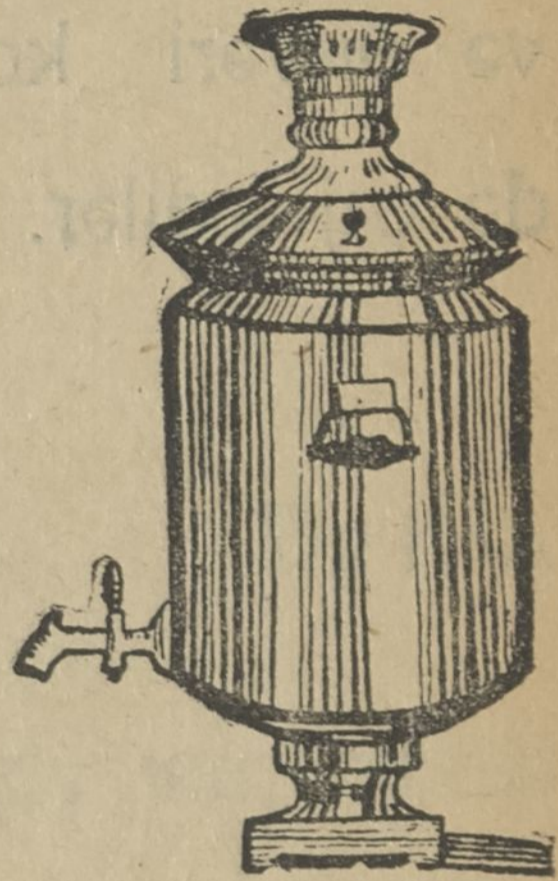
Əzdər çaj klragında dyrmyzdy. Çaj bərq klzıldıljırdıl. Klzıldıldan Əzdər heç nə ezitmirdi.

V v

Də-və.

Sa-ma-var.

Av. Vəl. Nə-və. Ha-va. Mej-və. La-vaз. Hal-va.
 Zal-var. Jy-va. Haj-va. Hej-van. Ej-van.
 Dar-va-za. Qir-vən-qə.

Dəvə. Samavar. Av. Vəl.
 Nəvə. Hava. Mejvə. La-
 vaз. Halva. Zalvar. Jy-
 va. Hajva. Hejvan. Dar-
 va-za. Qirvəngə. Qəl.

AVÇL Vəli ava qetdi; bir klrkavlı vyrdy. Arvadı Xavər klrkavlı - pılav pizirdi. Vəli qızı joldazları Cavadı və Ənvəri konak çağırdı. Pılavı jedilər, üstündən də çaj içdilər.

Yzak dejir.

Kazlara bak, kazlara:
Qəldə çimib, uzurlər.

Kyzlara bak, kyzlara:
Qəjdə yçyb, suzurlər.

Kızlara bak, kızlara,
Dagda qəzən kızlara:

Qul, çiçəji toplyjyb,
Tellərinə duzurlər.

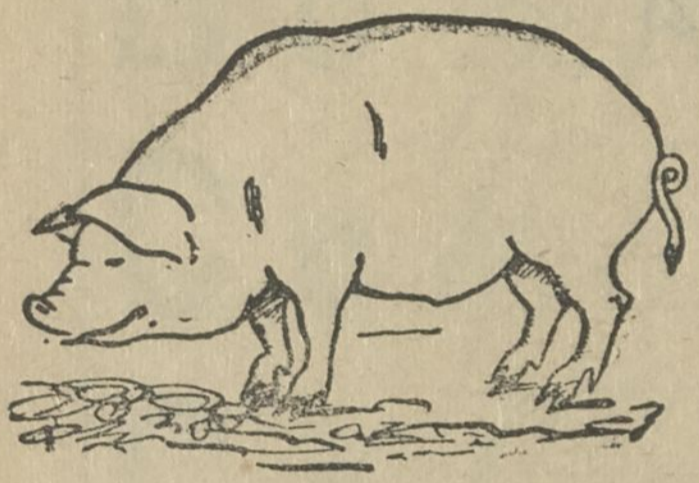
J a g ı 3 .

Jagdı jaglılar,	banladı kyzlar;
Sy axdı, daıdı;	agardı daılar.
Dagda çobanlar,	kojyn saganlar
Kaçdı Jaglıdan,	dyrdy jatanlar.

---

n n

Son. Son-ra. Də-niz.

Kyrbanlın bir ogly var, bir də

Do-nyz.

klzl. Oglynyn adl Tanrı-Kylydyr,

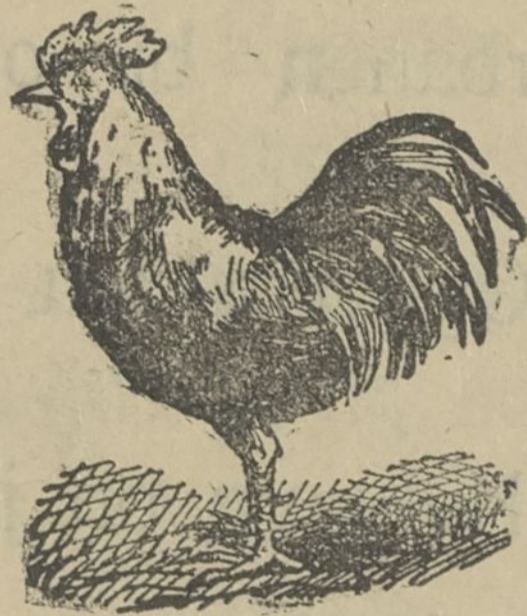
klzlnln adl Həcər. Tanrı-Kylynyn on jazl var, Həcər-
rin bez.

*Do-nyz. də-niz. Kyrbanın
bir ogly var, bir də kuz.*

X o r y z .

Aj pipiji kan xoryz,
 qəzləri mərcan xoryz!
 Sən nə tezdən dyryrsan,
 Kləklrlb, banlajırsan?
 Kojmajırsan jatmaga,
 Aj canım məstan xoryz!

ƏLİFBANĀN DUZULUŞU.

A	a		a	L	L		L
B	b		be	J	j		je
C	c		ce	K	k		ka
Ç	ç		çe	L	l		el
D	d		de	M	m		em
E	e		e	N	n		en
Ə	ə		ə		ŋ		Sağır nyn
F	f		et	O	o		o
G	g		ge	Ө	ө		ө
H	h		haz	P	p		pe
I	i		i	Q	q		qu

Q	q	<i>Q q</i>	qu	X	x	<i>X x</i>	xe
R	r	<i>R r</i>	er	Y	y	<i>Y y</i>	y
S	s	<i>S s</i>	es	Z	z	<i>Z z</i>	ze
T	t	<i>T t</i>	te	Z	z	<i>Z z</i>	ze
U	u	<i>U u</i>	u	3	3	<i>3 3</i>	3e
V	v	<i>V v</i>	ve			<i>,</i>	Apostrof

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 0. ! ?

I. II. III. IV. V. VI. VII.
 VIII. IX. X. XI. XII. XIII.
 XIV. XV. XIX. XX. XXX.
 L. C. D. M., :: ! ? - ( ) [ ] + - × :

RƏKƏMLƏR.

1 bir	2 iqi	3 uç	4 dört
5 beş	6 altı	7 yeddi	8 səqqiz
9 dokkyz	0 sıfır	10 on	20 ijirmi
30 otyz	40 kırk	50 əlli	100 juz
11 on bir	12 on iqi	13 on uç	22 ijirmi iqi

R Y M RƏKƏMLƏRİ.

I bir	II iqi	III uç	IV dört	V beş
VI altı	VII yeddi	VIII səqqiz	IX dokkyz	X on
XI on bir	XII on iqi	XIII on uç	XIV on dört	XV on beş
XVI on altı	XVII on yeddi	XVIII on səqqiz	XIX on dokkyz	XX ijirmi
XXX otyz	L əlli	C juz	D beş juz	M min

R A R K O N U M M E R

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20

R O M A N I S C H E N U M M E R

I	II	III	IV	V
VI	VII	VIII	IX	X
XI	XII	XIII	XIV	XV
XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV
XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX

I E V D Ə.

1. Bizim qulfət.

Biz bez baz qulfətiq: atam, anam, kardazım, bacım, bir də mən. Atam ilə kardazım hər səhər çaj içəndən sonra ez izlərinə qedirlər. Mən də dərs zeylərimi həjbəmə

jıgıb, məqtəbə qedirəm. Bacım da ez məqtəbinə qedir.

Anam ev izlərinə məzgyıl olır.

Biz məqtəbdən kajıdan vaktı, atam və kardazım da kajıdırlar;

anam sufrə salır, hazırladıgı

naharı qətirir; hamı qulfət oty-

ryb, nahar jejir. Nahardan son-

ra hər qəs öz izinə məzgyıl olır.

By savallara cavab jazın:

Neçə baz qulfətsiniz? Neçə kardazın var? Neçə bacın var? Atan nə izə məzgyıldır? Anan evdə nə iz qərir? Sən nə izə məzgyılsan?

2. Q a m a l.

Qamal dajısı qılə qetmişdi. Dajısı ona iqi armıt verdi. Qamal armıtların biriini özu jedi, birisini də qətirib, bacısı, Kəmərə verdi.

3. Bizim ev.

Bizim evimiz dazdan tiqilibdir, øzu dØ bir mØrtØbØdir. EvimizdØ uØ otak var. Otakların iqisindØ øzumuz olyryk, biri dØ konak otagıdır. Konak otagının pØncØrØlØri quØØjØ bakır. O biri otakların pØncØrØsi hØjØtØ. Evimizin kabagı bØjuq hØjØtdir. HØjØtin bir tØrØfindØ mØtbØx vØ tØndirxana var, o biri tØrØfindØ bagØa. MØtbØxdØ anam xØrØq pizirir, tØndirdØ ØØrØq japılır. BagØada mejvØ agacları øqilibdir. HØr il jazda atam bagØada cur-bØ-cur ØiØØqlØr øqir. QeØØn jaz mØn dØ bir lØq kØrØnfil øqmizdim. HØr sØhØr øz lØqimdØn bir dØstØ kØrØnfil dØrib, anam uØun ØØtirirdim.

By savallara cavab jazın:

Eviniz nØdØn tiqilibdir? EvinizdØ neØØ otak var? Otaklarınızın pØncØrØlØri nØrØjØ baxır? HØjØtinizdØ nØ agacları var?

4. Ana mØhØbbØti.

HØsØnin anası naxozlamızdı. MØqtØbdØn ØØlØndØn sonra ojnagama Øetmirdi. Bir qun joldazları ondan sordylar;

„Aj HØsØn! nØ uØun ojnagama ØØlmirsØn?“

HØsØn: «Anam naxozdyr» — dedi — «BØn anama vØ balaca kardazıma bakıram, ojnagama vaktım jokdyr.»

Joldazlarının HØsØnØ rØhmi ØØldi. HØsØn dØ tez evlØrinØ kajıtdı.

5. NØnØcijim.

—NØnØcijim!, nØdØn belØ saØın, baØın agarmız?

—Øunqu, kızım, kocalmızam, kocalık---bir karlı kız!

- Nənəcijim! uzlərində nədən bynca buruzuq?
 —By hallara, qəzəl kızıım, kara qunlərdən duzduq.
 —Dodakların nədən ojnar, səni ha çağ əpəndə?
 —Onlar sənə yardım istər, kızıım bəni sevəndə.

6. Ana və bala.

Otyrmyz ana, basmız bagrına,
 Nazlı qərpəsin, sut verir ona.

* *
 *
 Yzak da jatmır, baxır, aqlıjr,
 Anası ony by cur oxzajır:

* *
 *
 «Dagda darılar, sunbulu sarılar,
 Koca karılar by balama kyrban!

* *
 *
 Dagiın maralı, qəzu karalı,
 Dunjanın malı by balma kyrban.»

A. Səhat.

Jazlı dərsi: Zəqildəqi ana nə kajırır?

7. Bıgılı piziq.

Bir qulfətdə ata, anaları nahar jejəndə, yzaklarını
 əzləri ilə otyrtmyjyb, bəzka otakda je-
 məq verirdilər.

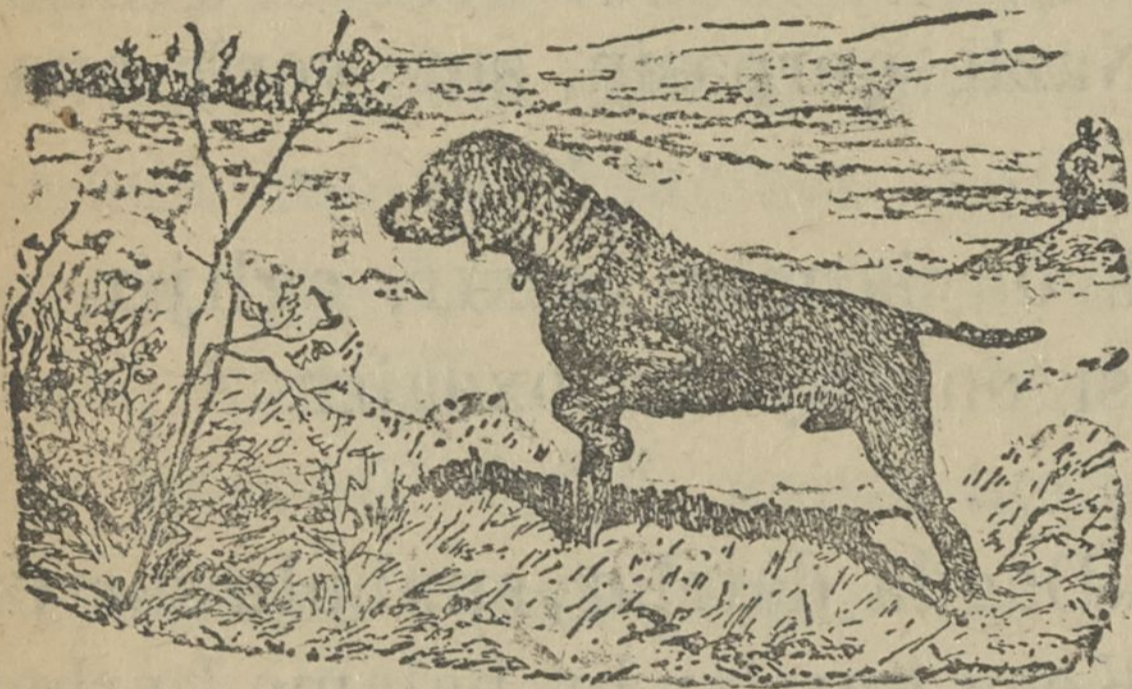

Qıçiq ogly bynyn səbəbini atasın-
 dan sorıydy. Atası cavab verdi: „Sən
 hələ qıçiqsən, bıgıların jokdyr, bəjujub,
 bıgılı, olanda, bizim ilə bir jerdə nahar
 jejərsən.“

Bir qun yzagın ata, anası, nahar jejirdilər; yzak, pizijini içəri byrakıb, dedi: „Ata, pizijin bıgı var, siz ilə nahar jeməyə qəlmizdir.“

Ata, anası, yzagın by izinə quluzdular.

8. Əhməd.

Əhməd iti dəjurdu. It atılıb, onyn əlini dizlədi. Əhməd aglamaga başladı. Bacısı Qəhər ona dedi: „Nə üçün iti dəjursən qi, o da səni dytyr?“.

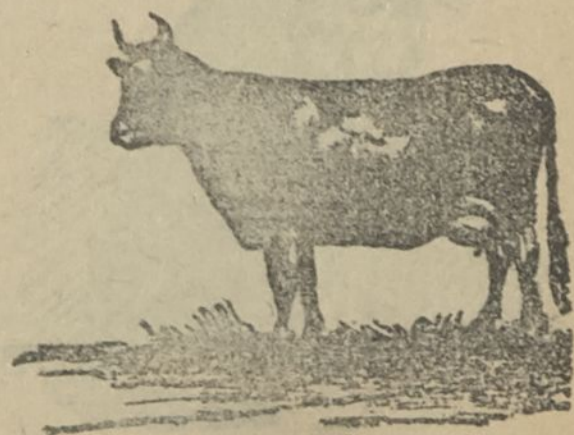
9. Əquz dejər:

Əquz dejər: „Mən agama nəqərəm;
Uç aj kızı, təjləsində beqərəm;
Jaz olanda çajır, çəmən səqərəm,
Ağlı, kırmızılı, bygda əqərəm;
Ağır-ağır xırmanlarım var mə-
nim,
Yca-yca tajalarım var mənim.“

10. İnəq dejər:

İnəq dejər: „Mən doganda mələrəm,
Ahım ilə dağı, daşı, dələrəm;
Kyrydymy qundən qunə sərərəm;
Jaxşı-jaxşı, qərələrım var mənim.“

11. Dəvə dejər:

„Heç hejvan qəturməz mənim
juqumu;
Ijit oqlan qərəq çəqə ipimi;
Ərəblər içərlər mənim sudumu.
Yzak-yzak mənzillərim var mə-
nim;
Yca-yca balalarım var mənim.“

12. Kojyn dejər:

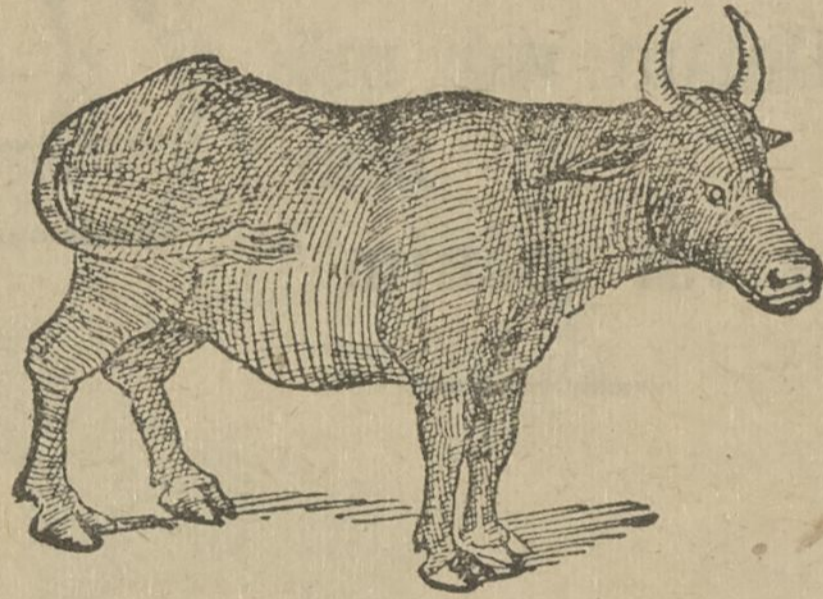
Kojyn dejər: „Mən heç otdan dojmaram;
Pajız olsa, çəru-çəpu kojmarım;
Hər bir evi qəlin dibi bəzərəm;
Ağır-ağır xalqlarım var mənim;
Qullu-qullu xalçalarım var mənim.“

13. Qeçi dejər:

Qeçi dejər: „Mənim adı m Qərindir;
Kavala çəqilən mənim dərimdir;
Uç aj kızı evdə izim çətindir.
Zejtan-zejtan balalarım var mənim;
Juqsəq-juqsəq kajalarım var mənim.“

14. Camlız dejər:

«Pajız olcək, samanlığımı, döldyryn;
Jaz olanda, bojyndyrygy jöndyryn;
Cutə qetməsəm, vyryn məni, öldurun.

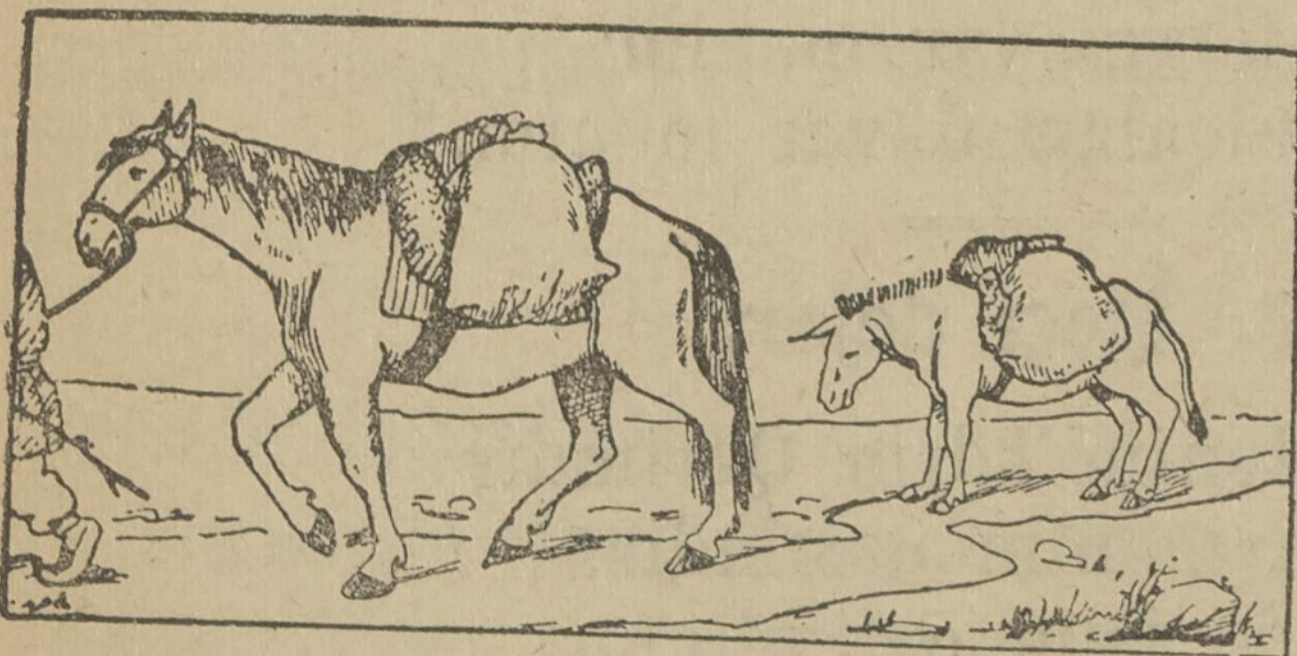

Doly-doly samanlığım var mənim,
Dərin-dərin dərjalarım var mənim».

Jazlı dərsi: Ev hejvanları, hanqlardır?

15. Ezzəq və at.

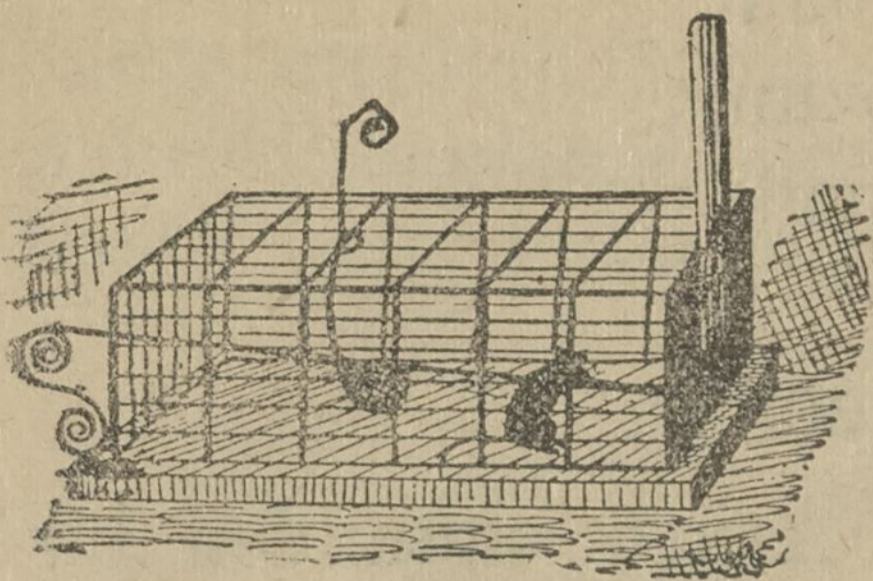
Bir qizi ezzəjini ağır juqləmişdi, at ilə koza sururdu. Ezzəq ata dedi: «Aj at joldaz! juqum çok ağırdır, bir az juqumdən al. mənə qəməq elə!»

At kylak as-
madı. Bir kədər
jol qədəndən son-
ra, ezzəq qucdən
duzub, jərə jıxıl-
dı, öldü.

Sahıblı ezz jin juqunu və palanınlı açılıb, ata juqlə-
di; sonra dərisini də sojyb, juqun ustunə azırdı.

16. Hyzsyz karı.

Fatma nənənin nəmisinə*) sıçanlar dadanmışdılar: dujusunu, noxydyny jyvalarına dazıjırdılar; pijini, jagını jejirdilər. Fatma nənə sıçanları tələf etməq üçün nəmisinə

bir piziq byrakıb, kapısını bağladı.

Piziq ac kalıb, Fatma nənənin jagını, pijini jedi; sudunu, katığını da içdi.

Jazı dərsi: Piziq olmasa, sıçanları nə təhər tələf edərlər?

17. Jersiz həcət.

İqi balıqçı, tory sydan çəqirdi. Tor çok ağır idi. Balıqçının biri dedi: «Tor xarab olyb, çəqməq olmyr.»

Ö birisi dedi: «Jok, tor yaxşıdır, sən çəqə bilmirsən.»

Bynlar dyrdylar həcətləzməyə, balıqlar da bircə-bircə tordan çıxıb, kaçdılar.

18. Qeçi.

Ala-byla, boz qeçim,
Ej kosa byjnyz qeçim!
Jalkız qəzmə, dolanma,
Daga, daza dırmanma;

*) Nəmi-jaz və pajız zamanları qəçerilər dəjələrdə və ağaclar qələqəsində jazadıqları vakıt çətəndən, palasdan kajırdıqları açıq ambar, saxlanə jeri.

Bir kyrt çıksa karzına,
Nə edərsən sən ona?
Çoban açınca qəzun,
Kalar iqi byjnyzyn!

19. Tərs qeçilər.

Arxın üstündən bir tir yzatmışdılar qi, adamlar qeçib, qetsinlər. Iqi qeçi by tirin üstündə karzı-karzıja qəldi. Heç biri kajıtmak istəmədi.

Qeçilər tokkyzdylar, byjnyzlaşdılar, birdən-birə iqi-si də suruzub, syja dyzdulər.

Jazı dərsi: Qeçilər nə etməliydilər qi, syja duşmujejdilər?

20. Kojyn surusu və kyrt.

Otlakda kojyn surusu otlyjyrdy. Boz qəpəq də bir janda karavyl çəqirdi. Bir kyrt yzakdan, qol dalında dyryb, mat-mat surujə bakırdı.

Tulqu, kyrdy qərub, dedi:

„Aj, kyrt lələ, nə dyrmyzsan, kojynları qərmursən mi?“

Kyrt cavab verdi: „Mən kojynları çok yaxşı qərurəm; sən də janlarındaqı, jaramazı, qər.“

21. Çoban mahnısı.

Surur inəqləri Dadaş
Belində bağlama çərəq,
Basıb qəzə papagını,

Otarmaga javaz-javaz;
Janında bir ala qərəq;
Vyryr jərə çomagını;

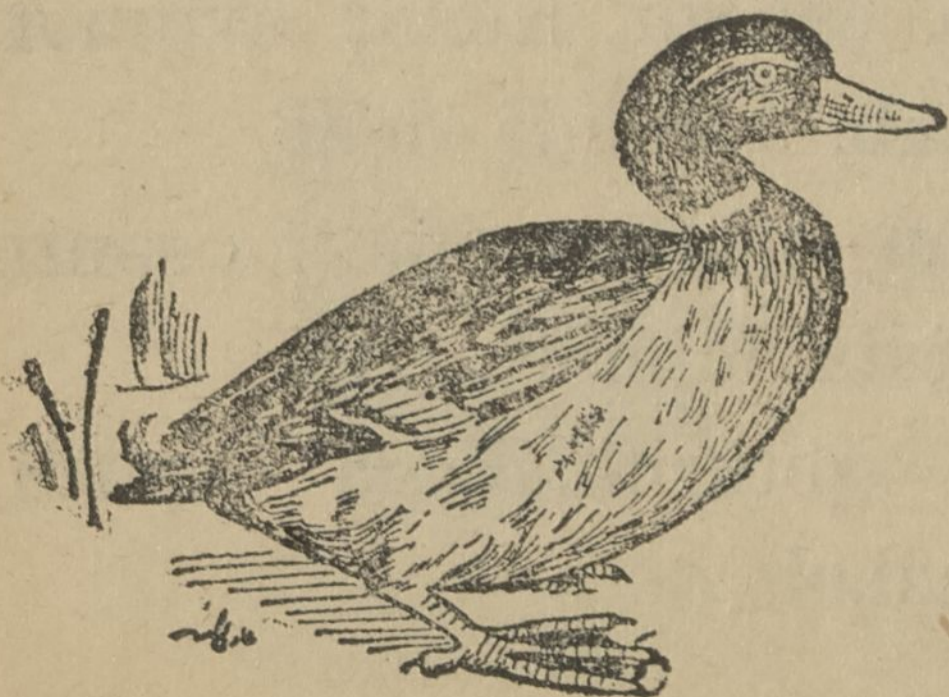
Ara-sıra okyr, çalır.
Jazıllanır çəmən, çajır,
„Inəqlərim, ot otlajın,
Sizi qəzətləjir Fatı,

Suru həvəslə otlajır.
Safalanıb dərə, bajır.
Sabaha sut hazırlajın!
Əlində badja həm çatı.“

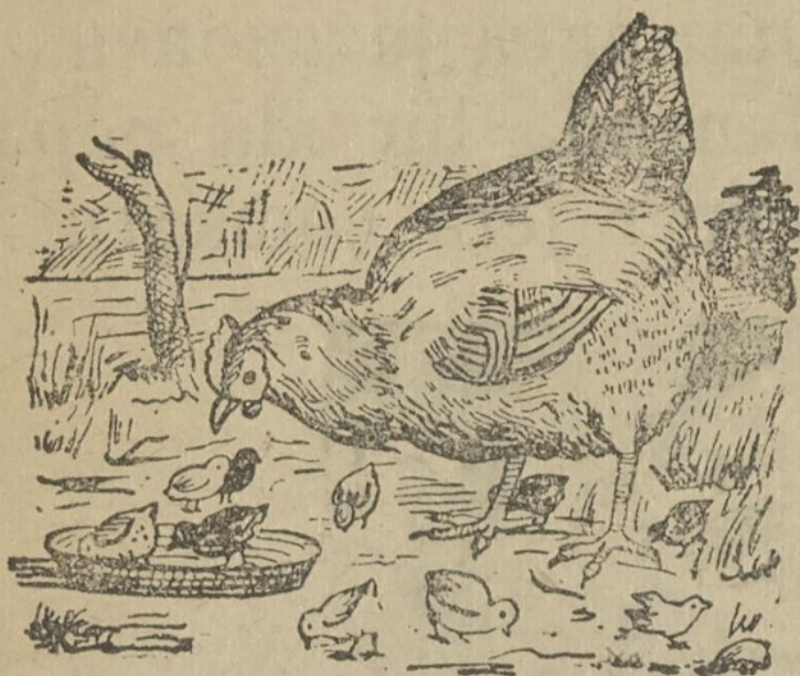
Jazı dərəsi: ev heyvanlarının fəjdası nədir?

22. Ev kızıları.

Xoryz, tojyk, ərdeq, kaz, hind tojygy ev kızılarıdır
Bylar jymyrta jymyrtarlar. Qult jatıb, cucə çıxardarlar
By kızıların jymyrtalarını, və ətini jejərlər, tuqundən
də balıx kajırlarlar.

23. Cucələr.

Cucələrım birər-birər,
 Syjy qərub, javık qələr;
 İçər, qədər, ezələnər;
 Jejər, içər cucələrım;
 Dojyb, kaçar cucələrım.

Cucələrım luməq-luməq;
 Jem axtarar, tapar jeməq,

Kanatları qədəq, qədəq;
 Jejər, içər cucələrım,

Dojyb, kaçar cucələrım.

Qlecə dənəndə qunduzə,
 Səhər hindən kaçar duzə,

Cucələrım qəzə-qəzə,
 Jejər, içər cucələrım,

Dojyb, kaçar cucələrım.

Cucələrım bəzəqlidir;
 Sarı, çil-çil, hər rənəqlidir.

Bəzəqlidir, duzəqlidir;
 Jejər, içər cucələrım;

Dojyb, kaçar cucələrım.

24. Balaca Həmid.

Atası Həmidə bir dəf almızdı. Həmid quçəyə çıkıb, çalırdı. Konzy evindən bir zəjif karı çıkıb, Həmidə dedi:

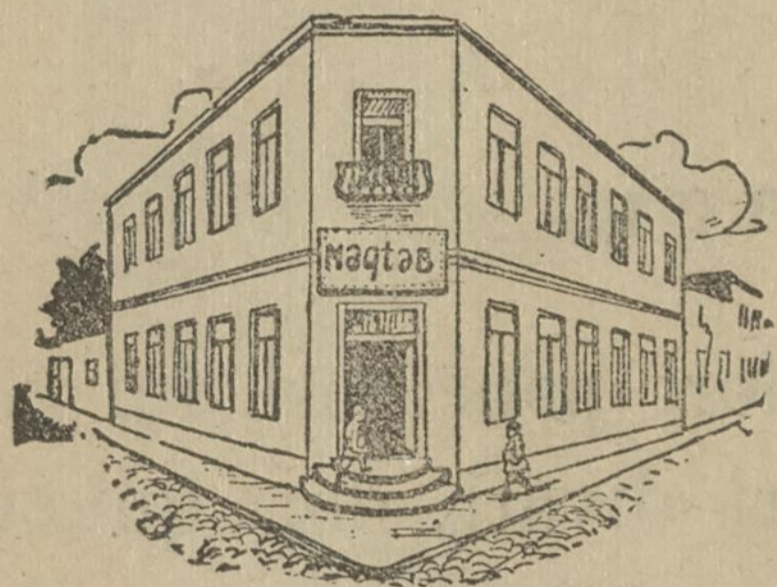
„Oglym, mənim ərim xəstədir, sənin dəfinin səsindən jata bilmir“.

Həmid dəfini qəturub, бага qetdi, orada çalmaga başladı.

MƏQTƏBDƏ.

25. Cəfərin məqtəbə qətməsi.

Bir qun səhər vaktı Qəhər xalla ogly Cəfəri jyxydan ojadıb, dedi: „Dyr, oglym, qejin, səni məqtəbə aparacağam.“

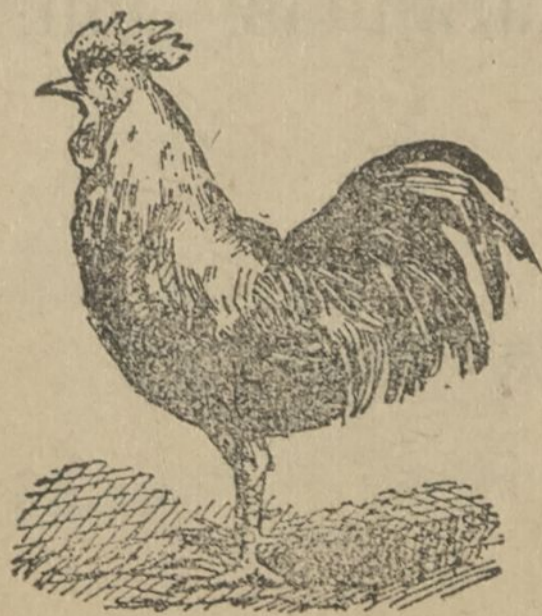
Cəfər cəld dyrdy, qejindi, jyjyndy, tezəcə çajını içdi və, həjbəsini qəturub, anası ilə jola duzdu.

Məqtəbdə muəllim, Cəfərin adını və jazını soryzyb, dəftərə jazdı; sonra ony dərslər otagına apardı, otyrmaga jer qəstərdi. Anası da çok zad olyb, evinə kajıtdı.

By qundən sonra hər səhər Cəfər əzu jyxydan ojanıb, məqtəbə qədərđi və dərslərinə çalızardı.

Hər axşam Cəfər dərslərini anasına okyjardı, jazılarını da qəstərərđi. İqi ajdan sonra Cəfər əlifbanı kyrtardı, okymak, jazmak, hesab etməq, zəqil çəqməq əjrəndi.

Jazı dərsləri: Birinci dəfə sən məqtəbə necə qətdin?

26. Xoryz.

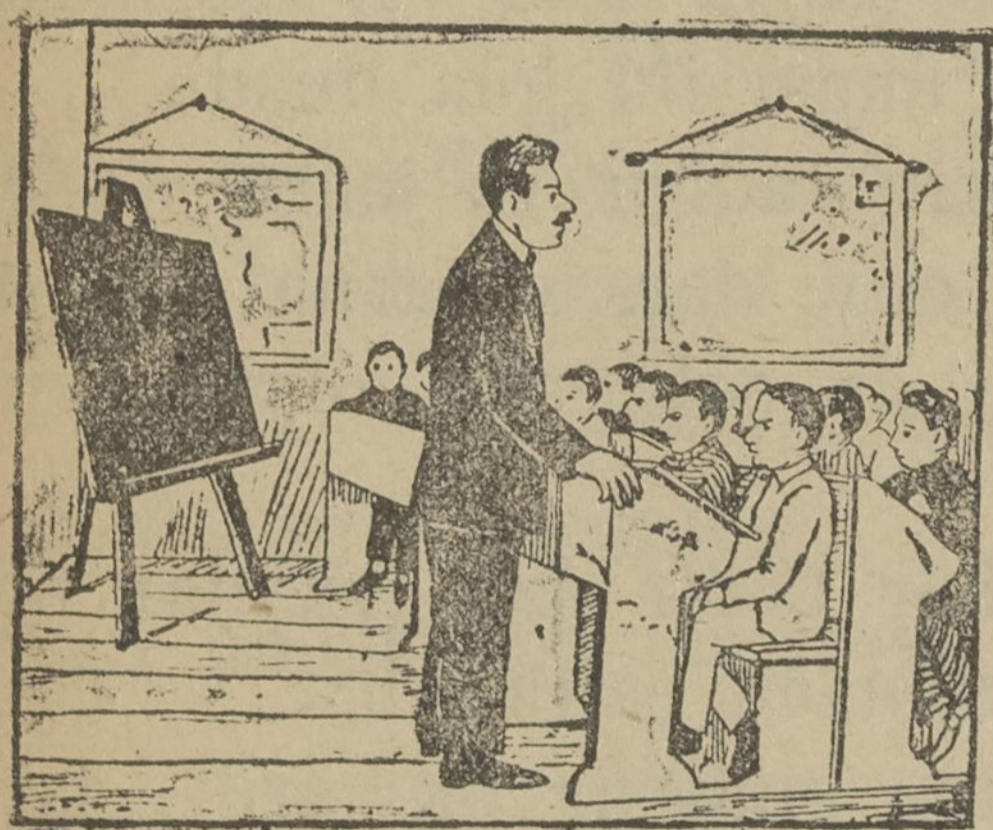
Oldy səhər, xoryz ony anladı, Kanat çalıb, kajım səslə banladı: „Kyk-kyly-ky!... dyryn, daha səhərdir,

Byndan sonra jyxy jatmak zərəldir.“

By səs bütün otaklara jajıldı,
 Bəjuq, qiçiq hamı, birdən ajıldı.
 Cəfər də tezəcə kalkdı, öz jerindən,
 Məqtəbə dogry qetdi evlərindən.

27. Dərs otağı.

By, dərs otağıdır. By otağın dert pəncərəsi, iqi kapıslı, dert divarı, dert quncu, bazımız ustundə tavanı, ajagımız altında dəzəməsi var. By otağın divarları, əhəng ilə agarılıbdır.

Dərs otağında iqi cərəyə isqəmlə duzulmuşdur. Hər isqəmlənin ustundə iqi zəjirt otyrar. Isqəmlələrin kabagında bir masa, bir də sandalja

var. Masa və sandalja muəllim uçundur.

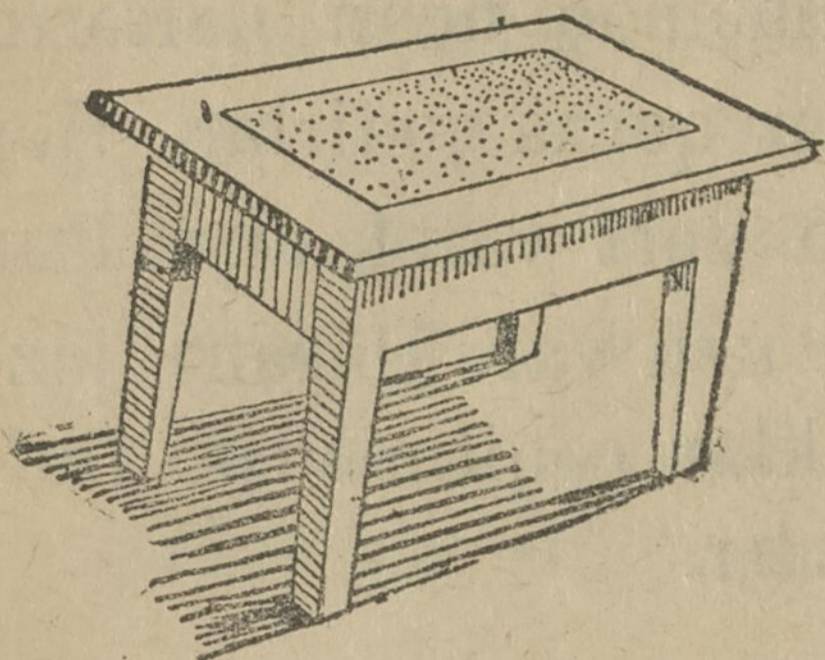
Masanın yanında bir jazı taxtası var; jazı taxtasında jazı jazarlar, zəqil çəqərlər.

Tə'lim zəjləri: qitab, dəftər, karandaz, murəqqəb kabı (davət), qagız və kejrileri.

Jazı dərsi: Bizim dərs otağında nə var?

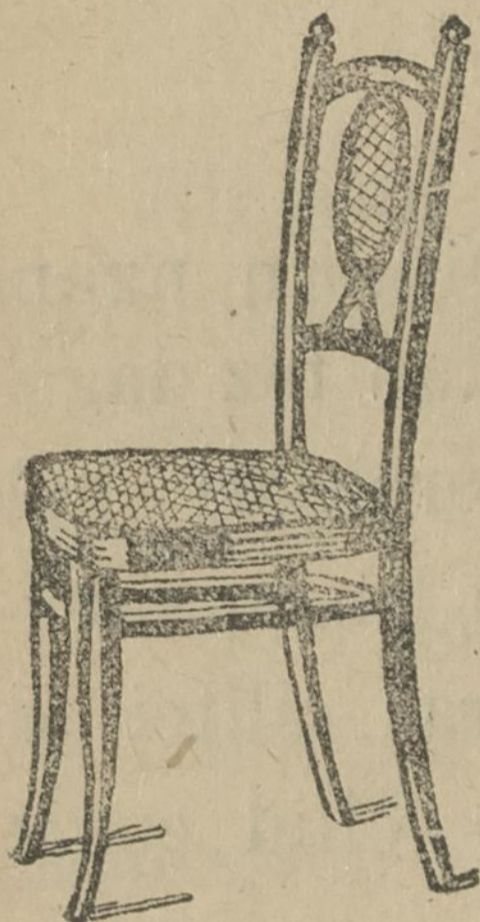
28. M a s a.

Masanın dört ajagı, ust taxtası, bir də kytysy var

Masanın ust taxtası, dört qunclu və hamardır. Masanın ustundə jazı, jazarlar. Kytynyn içinə dəftər, kələm, tabazır və kejrri tə'lim zejləri kojarlar. Masanı, dulqər taxtadan kajırlır.

29. S a n d a l j a.

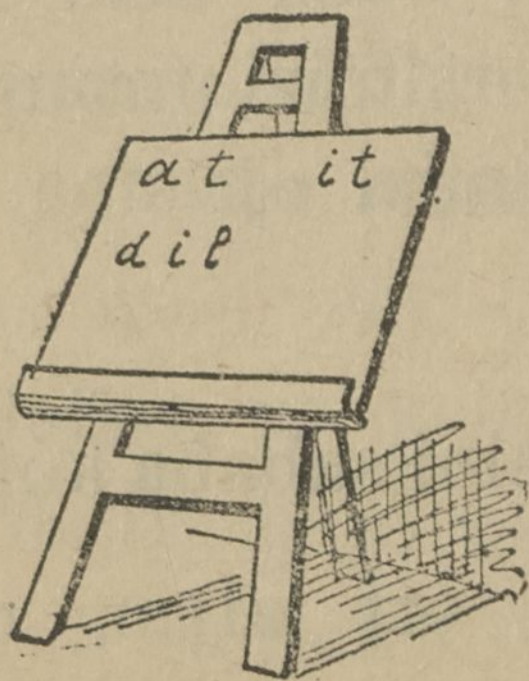

Sandaljanın dört ajagı, otyracagı, bir də seqənəcəji var. Sandaljanın otyracagı ja kamızdan, ja taxtadan olır.

Sandaljada otyrarlar. Sandaljanı, dulqər ağacdan kajırlır.

30. J a z ı t a x t a s ı.

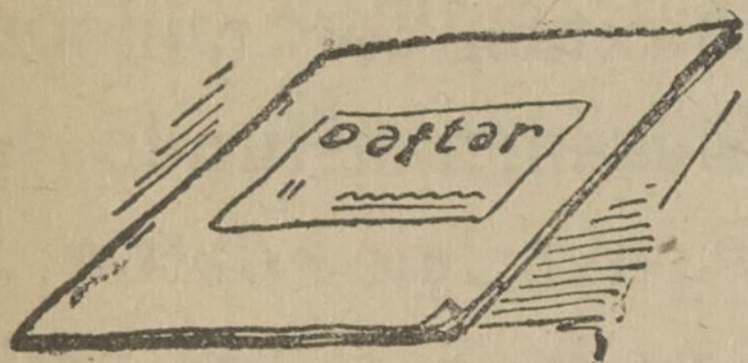
Jazı taxtasının, dulqər taxtadan kajırmızdır. By taxta-

nın jazılan jeri kara boja ilə bojalanmızdır.

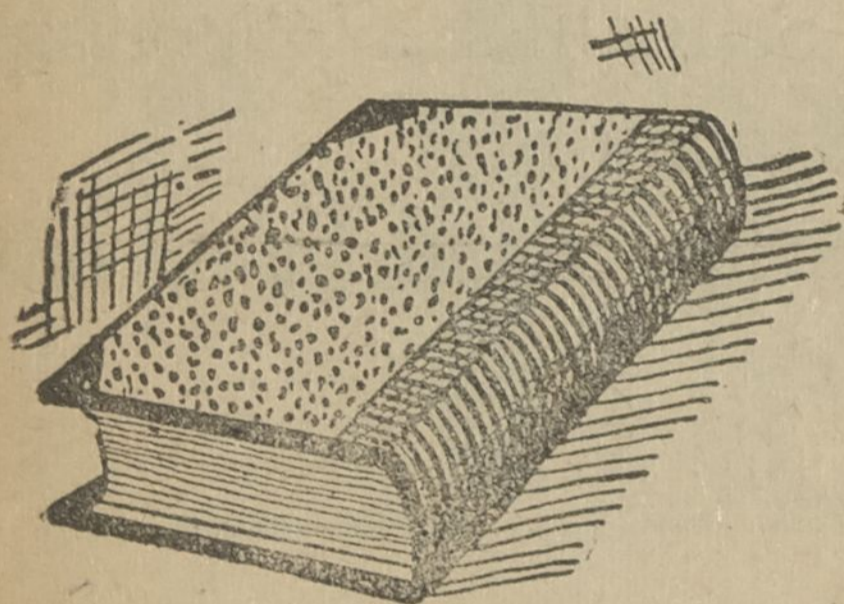
Jazı taxtasının dört quncu və iqi ajagı vardır. Jazı taxtasında tabazır ilə jazarlar. By taxtada jazılanı, dəsmal ilə pozarlar.

31. Dəftər.

Dəftər ağ qagızdan yapılmışdır. Qirlənməməq üçün dəftərin uzunə kalın qagıs çəqirlər. Hər dəftərdə on dert vərək olır. Hər vərəgin iqi uzu var. Hasant jazmak üçün vərəklərin uzunə cızıklar çəqilmizdir. Dəftərin üstundə səjirtlərin adları jazılır.

32. Qitab.

Qitab da dəftər qibi qagızdan tiqilir. Qitabın uzunə cilid çəqilir qi, qitab tez dağılmasın. Qitabın vərəkləri çok olır. Qitabı əvvəlcə basmaxana-da çap edirlər, sonra cilitçi qitabı tiqir və uzunə cilid çəqir.

33. Qim yaxşı dejir?

Cəfər ilə Səfikə dərş əjrənirdilər. Cəfər dedi: „Qəl, imdi ojnəməgə qədəq, sonra qəlib, dərşimizi əjrənəriq“. Səfikə dedi: „Jox, koj kabakca dərşimizi əjrənəq, sonra ojnəməgə qədəriq.“

Atalar sözu: «By qunun izini sabaha kojma.»

Tənbəl dejər: „Ver, jejim, ert jətım, qəzlə canım çıkmasın.“

34. Tənbəl.

Çok jatma, dyr, a tən bəl!	Jatsan, olar iz ən qəl.
Qun daqlara jajıldı;	Hər bir jatan ajıldı,
Jar, joldazın səhərlər	Tez məqtəbə qədirlər.
Sən çəstə dəq jatırsan,	Pal-paltarın atırsan.
Xejri, zəri kan, oglym!	Öz halına jan, oglym!
Bir azca himmət ejlə.	Bir azca kejrət ejlə!
Hər qim dilər, zad olsyn,	Qletsin çalızkan olsyn!

35. Jaxzı joldaz.

Bir qun Məhəmməd joldazı Səlimə dedi: „Aj, joldaz, karandazını ver, bir iqi qəlmə söz jazacagam.“

Səlim vermijib, dedi: „Məqtəbə qələn karandazını ynytmaz!“

O biri qun Səlim jazmak istədi, amma murəqqəbi evdə kalmızdı; Məhəmmədə dedi: „Murəqqəbini ver, jazı jazacagam.“

Məhəmməd dinməz murəqqəbini Səlimə verdi.

36. Çalızkan Vəli.

Ataları Əli ilə Vəliyə zəqil dəftəri və numynəsi aldı. İqisi də numynəni açıb, zəqil çəqməyə başladılar, amma nə kədər çalızdılar isə, bir zej çəqə bilmədilər. Əli dəftər və kələmini jerə kojyb, dedi: „By bizim i i-miz dəjil, zəqil çəqməji muəllimdən qərəq ejrənəsən.“

Vəli çalızdı, hər qun, jaxzı jamanlığına baxmıjib, numynədən bir zəqil çəqirdi.

Bir qun Əli, kardaz, çəqdiji bir at zəqlini qerub,
soryədy:

„Kardaz, belə qezəl zəqil çəqməji necə ejrəndin?“
Vəli cavab verdi:

„Kardazım, çalışmak ilə ejrəndim.“

III

DƏRT FƏSİL.

37. Həftə, aj və il.

Bir həftə jeddi qundur. Bir qun ijirmi dert sahatdır. Otyz qun bir ajdır. On iqi aj bir ildir. Həftə qunləri bynlardır: zəndə, bazar, bazar ertəsi, salı (təq), çərşənbə, cumə-axşamı, cumə.

Ajlar: mart (nejsan), majıs, həziran, təmyz, avgyst, ejlyl, təzrin-əvvəl, təzrin-sani, qanyini-əvvəl qanyini-sani və sybat.

Avropalılarnın ajları: janvar, fevrəl, mart, əprel, maj, iyun, iyul, avgyst, sentəbir, eqtəbir, nəjəbir və deqəbir.

Bir ildə dert fəsil var: pəylz, kış, jaz və jaj. Hər fəsil uç ajdır.

Тармаца: O hansı ağacdır, on iqi bydagı var. Hər bydagın otyz jəpragı. Jəpragın bir uzu ağ, bir uzu kara?

Uçu bizə jəğıdır, uçu cənnət bağdır, uçu jıgar qətirər, uçu vıryb dagıdar?

Atanın jeddi ogly var, jeddisidə bir bojda?

38. Pajız.

Ejlylyn (sentəbirin) 22 - sində pajız qirir. Pajızda qunlər qədəlir, qecələr yzanır, dyman və bylyt çok zaman qəj uzunu alır. Tez-tez jagız jagır savıq jellər əsir. Ağacların japrakları saralıb, təqulur. Baglardan alma, armıt, hajva, uzum; bostanlardan kavın, karpız dərilib, kytarır. Qetdiqcə hava savıqlazır. Kyzlar dəstə-dəstə yçyb, isti jerlərə qedirlər. Ancak sərçə, karga sagsagan, dolaza qibi kyzlar kızı, kızıljıb, kalırlar. Pajızda qənt əhlinin azykası çok olır.

Pajızda məqtəblər açılır. Yzaklar səhər tezdən dəstə-dəstə məqtəbə qedirlər.

Pajız ajları: ejlyl, təzrin-əvvəl, təzrin - sani, (sentəbir, eqtəbir və nəjəbir).

39. Pajız çağında bag.

Həsən atası ilə pajız çağı baglarında qəzirdi. Baglarında karga, sagsagan və sərçədən başka keşri kyş qərunmurdu.

Həsən atasından soryzdy:

—Ata, bagımızın okyjan kyşları necə olmyşlar?

—Oglym, olar yçyb, isti jerlərə qetmişlər.

—Nijə qetmişlər?

—Çunqu byra imdi sojykdyr; cuculər, kyşlar sojykdan kırılmışlar. Kyşlar da jemsiz kalıb, isti jerlərə qəçmüşlər. Elə qi, byrada jaz oldy, isti duşdu jənədə kaşılıb qələcəqlər.

40. Dyrna.

Aj havada yçan dyrna!
 Bizi kojyb, kaçan dyrna!
 Qjet, xoz qældin, safa qældin.
 Qjələcəqsən haçan dyrna?

Qjəj çəməndə qəzən dyrna!
 Sy uzundə suzən dyrna!
 Qjəl, bir qəzum qərsun səni.
 Al jazıla bəzən dyrna!

Qjetmə, qjetmə, qəzum dyrna!
 Sənə var bir səzum dyrna!
 Sən qjedəndə, necə sənin
 Həsətinə dəzum dyrna?

R. Əfəndizadə.

41. Quləq.

Jaj yzyny canım pizdi, Pajız qirdi kabak kizdi,
 Quləq əsdi, savıq duzdu. Əsmə, quləq, əsmə, quləq!
 Ymydymy qəsmə, quləq!

Alma, armıt, hajva, uzum Agaclarda duzum duzum.
 Aman quləq! ezit səzum. Əsmə, quləq, əsmə, quləq!
 Ymydymy qəsmə, quləq!

Daga, daza dyman çəqur. Japrakları quləq təqur,
 Agacları, burur, buqur. Əsmə quləq, əsmə quləq!
 Ymydymy qəsmə, quləq!

42. Kız.

Qanyn-əvvəlin (deqəbirin) 22-sində kız qirir. Kız ilin ən çətin və savıq fəslidir. Kızda hava bərq savıq oluyr, kar jagır, çajlar donuyr, adamlar isti və kalın paltar qejir.

Evlərdə byxarı, ocak və soba jandırılırlar. Hejvanlar və kyzlar da jyvalarında qizlənilər.

Kız ayları: Qanyn-əvvəl qanyn-sani və zybat. (deqəbir, janvar və fevrəl).

43. Kız.

Bydyr jənə kız, necə qi, var qəlir,
Zaxta qəlir, sojyk qəlir, kar qəlir.
Səpir karı, agaclara, qollara.
Dərələrə, təpələrə, jollara.

A. Sahat.

44. Ləzətli zorba.

Bir qun nahar jejəndə Temir kazıqı, jərə kojyb, dedi: „Ana, mən by zorbanı, jeje bilmirəm heç dadı, joxdyr.“

Anası dedi:

„Əzun bil oglym, daha jemə-jə ezoqə xərəjimiz joxdyr,“

Nahardan sonra atası, Temiri qəturub, бага одын dogramaga apardı.

Temirin atası, bagda одын dogryjyrdy, Temir də dogranmız одынları bir jana jıgırdı. Axzama dəq iqisi də bagda izlədi. Axzam atası, iqi zələ

одын bağladı; birini oglyna verdi, birini də ezu qəturub, evə qətirdilər.

Evə jetizcəq, Temir одын zələsini jərə kojdy və

cəld anasınlın janına juqurub, dedi: „Ana, lap acından
ölürəm, mənə jeməyə bir zey ver!“

Anası nahardan kalmış zorbanı, qətirib, Temirin
kabagına kojdı. Temir zorbanı içib, kyrtarandan son-
ra anasına dedi: „Ana, by nə ləzətli zorba idi?“

Anası dedi:

—Oglym, by naharda xozyna qəlmijən zorbadır. Na-
har vaktı, tox idin, ona qərə zorbanı, bəjənmədin; im-
di izləmişən, acmışsan, ona qərə zorba xozyna qəldi.

45. Yzak və byz.

Dərsə qədən bir yzak

Çıkdı, byz ustə koçak.

Suruzdu birdən birə,

Duzdu uz ustə jerə.

Dyrdy yzak nejlədi?

Byza belə səjlədi:

„Sən nə jamansan, a byz!

Adam jıxansan, a byz!

Az kalıb əmrün sənin:

Jaz qələr, artar kəmin;

Ərijib, syja dənərsən,

Axıb, çaja qədərsən.“

A. Səhat.

Jazı dərsi: Byz nədən olar? haçag ərijər?

46. Sərçələr.

Bərq kızı idi. Dağları, duzləri kar basmışdı. Jazık sərçələr jem axtarmak üçün ciq-ciq ilə o jana, by jana yçyrdylar, amma heç jerdə bir zej tapmırdylar.

Bir dəstə sərçə qəntli Dada-
zın həjətinə konmyzdy, karı ezə-
lijirdi qi, bəlqə jeməjə bir zej
tapa.

Dadazın səqqiz jazında bala-
ca kızı, Qıllu sərçələri by halda
qərub, jazıqlı qəldi, evdən bir ovyc arpa qətirdi, sərçə-
lərə səpdi. Sərçələr də ciq-ciq ilə arpanı dənledilər.

47. Kız.

Aj həmə vakt dyman kızım, Kızları korkydan kızım,
Heç məni korkydanmadın, Sobaları jandıran kızım,
Kar, boranı salan kızım Çajları dondyran kızım,
Heç bəni dondyranmadın, Jolları bağlıjan kızım!

48. Od.

Murəli qızı zəhərdən qəndə kajıdırdı. Hava çok savıq
idi. Karanlıq da çəqmuzdu. Jazık uzujurdu. Qıecə mezədə
kalmalı oldy. Mezədən bir kədər çır-çırpı jıqlı, od kala-
dı, paltarını kyrytdy və kızındı; zəhərdə aldığı ət-
dən bir kədər qabab bizirib, jejirdi və öz özünə fiqir
elijirdi: „By od nə yaxşı zeydir. Od olmasajdı, çərəji, xərəji
nə ilə pizirərdiq? Savıqda nə ilə kızınardık? Od olma-
sajdı, dəmirçilər qotanı, baltanı və sajr zeyləri necə ka-
jırdı?“

49. J a z .

Martın 22-sində jaz qirir. Jazın əvvəlində qecə və gündüz barabar olır; sonra, qetdiqə qun yzanır, qecələr qədəlir.

Jazda javaz-javaz hava kızıdır. Dağlarda, təpələrdə kızıdan kalmış karlar ərijir. Tez-tez yağlı yağır. Çajların syjy artıb, ətrafı basır. Ağaclar japraklanır. Təpələr, çəllər jazıllanır. Kızda isti yerlərə yçyb qədən kyzlar, jənə də dəstə-dəstə kajıdıb, qəlirlər. Bostanlarda, tarlalarda qəntlilər izləməyə bəzljir.

J a z a j l a r ı :

Mart, nejsan və majıs (mart, əprel və maj).

A t a l a r s ö z u :

Mart çıkdı—dərd çıkdı, qeçilər jaza çıkdı.

50. J a z q u n l ə r i .

Qəl, qəl, a jaz qunləri!

Ilin əziz qunləri!

Dagda ərit karları,

Bagda ərit karları,

Çajlar dəzib sel, olsyn;

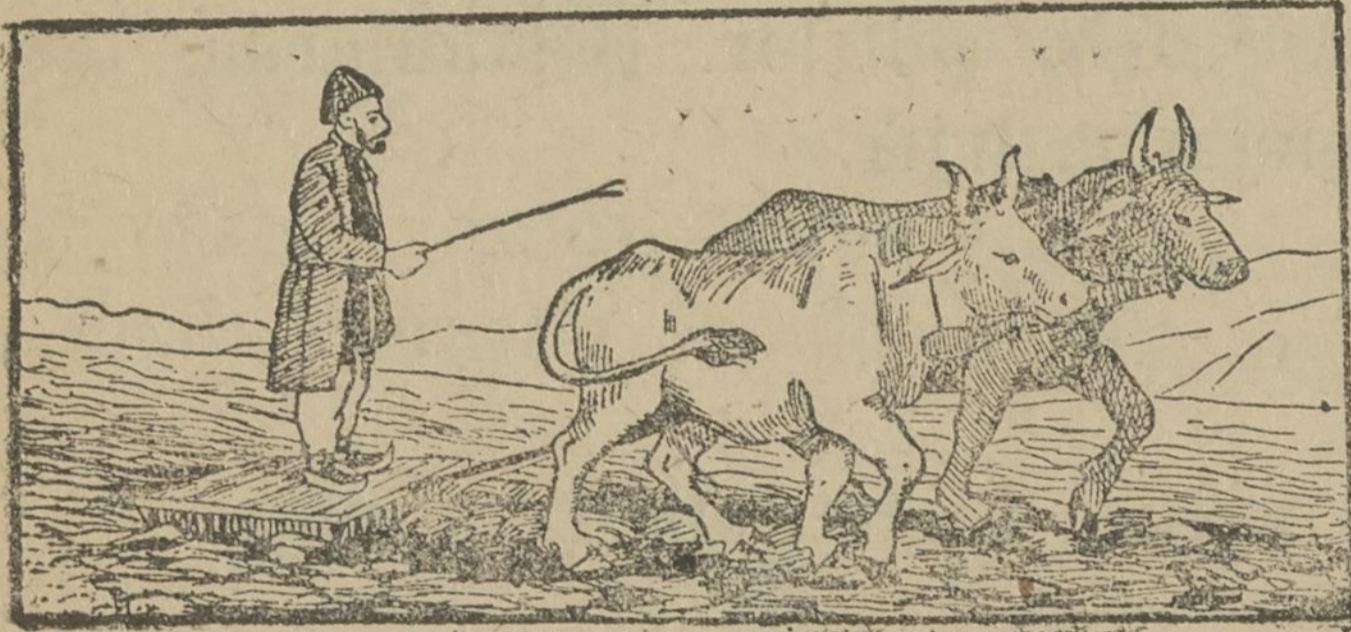
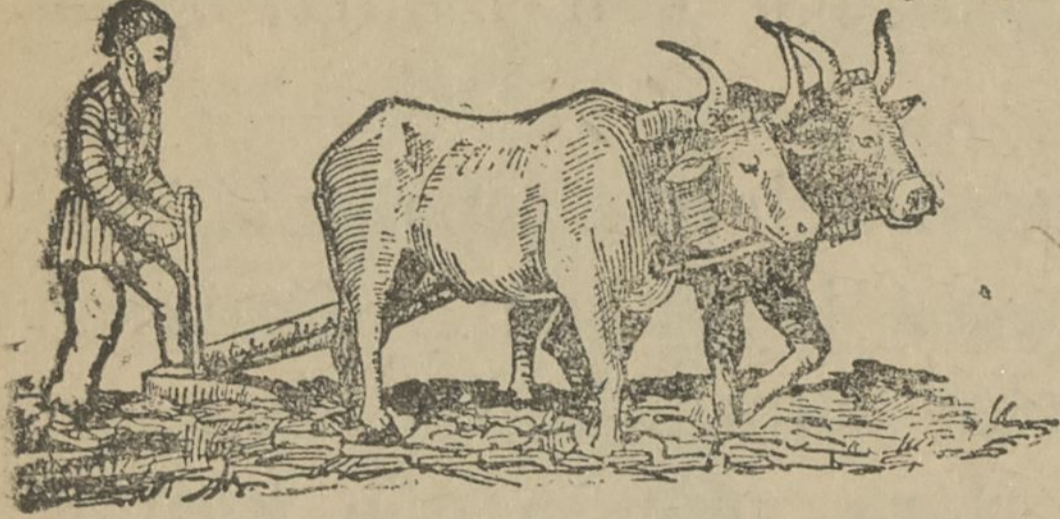
Taxıllar tel-tel olsyn;

Ağaclar açsın çiçəq,

Japragı ləçəq-ləçəq.

51. Taxlı

Cutçu tarlanı, qotan ilə zymlyjyr. Sonra dırmıklajub, toxym səpir; bir az sonra toxymlar cucərir, tarlanı, jam-jazıl otlar burujur və javaz-javaz sunbullər baz kaldırır və qet-qədə saralıb, jetisir.

Biçinçilər orak ilə taxılı biçib, dərz bağlırlar. Sonra arabalara juqlujub, xırmana dazlırlar.

Xırmanda vəl

ilə bygdanı, arpanı, dəjub, samanından ajırırılar.

Əqin zeyləri: cut, qotan, dırmık, orak, çin, ja-
ba, vəl traktor və kejrileri.

---

52. Bahar.

Qəldi martın dokkyzy,
Bajram etdiq novryzy.

* *
*

Kar əridi, jox oldy,
Cajlarda sy çok oldy.

* *
*

Kyzlar yçyr çəllərdə,
Ərdəq uzur qəllərdə.

* *
*

Əsir isti quləqlər,
Yçyr kazlar, ərdəqlər.

* *
*

Japraklanır ağaclar,
Jazıllanır jamaclar.

* *
*

Sejrə çıkır yzaklar,
Qəj çəməndə ojnarlar.

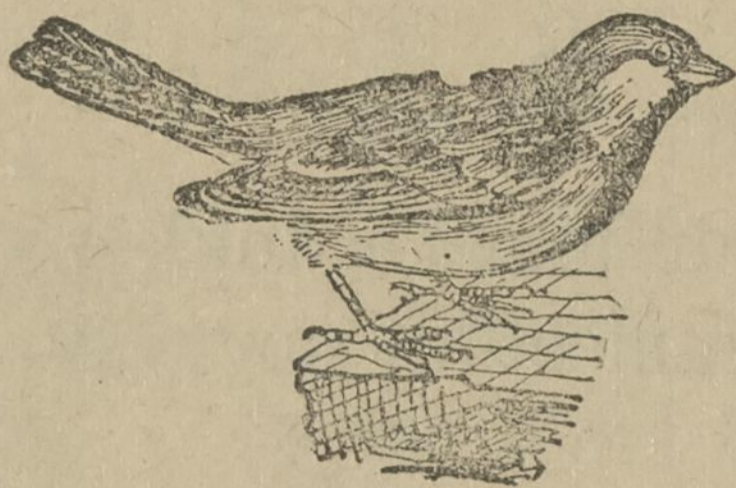

A. Səhat.

53. Karankyzlar.

Bir karankyz ejvanda jyva tiqmizdi. Bir sərçə jyva-
nı jijəsiz qerub, ora qirdi. Bir az çəqmədi qi, karan-
kys qəldi; jyvasında sərçəni qercəq, kırkırık saldı. Q

jana, by jana yç-
dy, sərçə tərən-
mədi. Karankyz
qərdu qi, kızı-
lık ilə sərçə jyva-
dan çikmijacak,
yçyb, qetdi.

Bir az çəqmədi, kızılı ilə bir dəstə karankyz qəldi.
Hər karankyz qəlib, sərçəyə bir dimdiq vyryrdy.

Sərçə qərdu qi, iz ənqəldir: karankyzlar ony öldür-
rəcəqlər, jyvani, byrakıb kaçdı.

54. Jagız.

Jagız qəlir jaga-jaga,
Əqin, bostan cana qəlir,
Ej aləmin canı, jagız,

Səpər, duzər sola, saga.
Jagsın çələ, бага, daga-
Syla by dunjanı, jagız!

Jagızdan jer jazıl olыр,
Jagız jagar jer uzunə,
Ej aləmin canı, jagız,

Taxıl bitər, sumbul olыр-
Toprak dənub, kızıl olыр.
Syla by dunjanı, jagız!

Jazıl dərsi: Jagız və kar hanqı, fəsillərdə olar?
Tajdası, nə dir?

55. Kyzlar.

Kyzlar, kyzlar, a kyzlar!
Karankyzlar, a kyzlar!

Cəh-cəh vyryn byrada;
 Qıah jerdə, qıah jyvada.
 Konyn by təq bydaga,
 Çok qetməjin yzaga.
 A kyzlarım, qetməjin!
 Bəni kəməjin etməjin!

---

56. Q o ç .

Səhər-səhər jaz çağı,
 Qəçur oba jajlaga;
 Qələnlərin balagı
 Batmış lile, batlaga.
 Arvat, qizi, oqlan, kız
 Qən çarıklı, bəzmaksız,
 Qedir koryk-kajtaksız,
 Qəlin, kızlar jazmaksız.

Kojyn, kyzy, at, ezzəq
 Salmış çələ kalmagal.
 Dəvə, maja, nər, qəzəq
 Ləhlujurlər dal-ba-dal.

A. Səhat.

---

57. J a j .

Həziranın (ijunun) 22-ndə jaj başlanır. Jaj—ilin ən isti fəslidir. Jajda bə'z vaxt əjlə isti olır qi, ağacların japrakları sarılır, kyzlar səslərini qəsib, ağacların qəl-

qəsində qizlənilər, kara mal otlamaktan, əqinçilər izləməqdən kalır; çajların syjy kyryjyr, dəjirmanlar izlərini dajandırır.

Jaj fəslində bagda mejvələr, bostanda kavın, karpız jetizir. Qəntlilərin jajda zəhməti çox olыр. Bagların mejvələrini jıgızdırıb, satırlar, xırman dəjurlər, tamam il uçun azyka hazırlırlar.

Jaj aylar: Həziran, təmyz və avgystos. (ijun, ijul və avgyst.

58. Canavar.

Canavardan sorıydılar: „Aranda kalacaksan, joksa jajlaga qədəcəqsən?“ Canavar cavabında dedi: „Bən el adamıjam; el haraja qetsə, bən də oraja qədəcəjəm.“

Jaz dərsi: Nə uçun canavar eldən əl çəqmir?

59. Çakkal və xoryz.

Bir sabah ertədən xoryz agacda banlıjırdı. Çakkal byny ezidib, dedi: „A xoryz kardaz! duz, azagıda banla!“

Xoryz dedi: «A çakkal baba! bir az dajan, ala-baz it
ojansı, onda azagı duzub, banlaram.»

Çakkal—it adını ezitcəq, kaçıb, ojetdi.

Jazı dərsi: Nijə çakkal itdən kaçı?

60. Çoban.

Qəjdəqi qəj bylytlar

Jorganıdır çobanın.

Jastı-jastı kajalar

Jastıgıdır çobanın.

Jymry-jymry kajalar

Jymrygydyr çobanın.

Əlindəqi dəjənəq

Kalxanıdır çobanın.

Janındaqlı boz qəpəq

Joldazıdır çobanın.

Agzı, kara canavar

Duzmənidir çobanın.

Jazı dərsi: By mənzyməni (zejri) öz sezləriniz
ilə jazın.

J L G L N T L .

61. Canavar.

Canavar – kojyn jatagının janından keçirdi: qərdu qi, çobanlar bir kojyn sojyrlar; itlər də dinməz-səjləmöz kırakdan bakır.

Canavar həsrət ilə bir ah çəqib, dedi: «Əjər by izi dytan bən olsajdım, imdi itlərin səsi dunjanı dytmyzdy!»

62. Naxoz.

Bir naxozdan həqim soryzdy: «Nə jemissən?»

Dedi: „Janmız çərəq.“

Həqim byna qəz dərmanı jazdı. Naxoz dedi:

„Qəzum salamatdır, ağırlıjan karnımdır.“

Həqim cavab verdi qi, «Qəzlərin salamat olsajdı, janmız çərəji qərərdin və jeməzdin.»

63. Fərasətli karga

Karga sysamızdı; bir bardak tapdı. Sy bardağın dibində idi; ona qərə karga içə bilmədi.

Karga xırdaca dazlardan bardaga atmaga baqladı. Daz

atdıkca, sy jykarı kalkırdı. Axırda sy kalkıb, barda-
gın agzı il əbarabar oldy, karga da içdi.

Jazı dərsi: By sydan sən nə təhər içərdin?

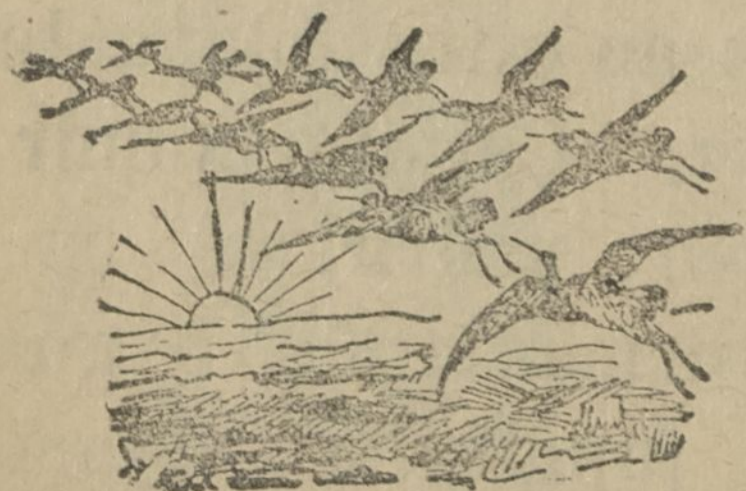
64. Uzudum ha, uzudum.

Uzudum ha, uzudum.	Dagdan alma daşdıım.
Almacıgı aldılar;	Bənə cırlım verdilər.
Bən cırlımdan bezaram,	Dərin kyjy kazaram.
Dərin kyjy, bez qeçi,	Hanı bynyn erqəci?
Erqəc kaja	başında!
Haj elədim qəlmədi.	Çijit verdim jemədi.
Çijit kazanda kajnar.	Kəmbər bycakda ojnar.
Kəmbər qetdi odyına,	Kargı batdı bydyna.
Kargı dəjil, kamızdır,	Bez barmagım qumuzdur.
Qumuzu verdim tata,	Tat bənə darı verdi.
Darını səpdim kyza,	Kyz bənə kanat verdi.
Kanatlandıım yçmaga	Hakk kapıslın açmaga....

65. Dyrna.

I.

Bir dəfə bir suru dyrna, qunduzlər yçyb, qecələr sy
kırığında, qəzəl çəmənlerdə mənzil edə - edə qedirdilər.

Bir qecə bylar çaj qanarında
mənzil eləmişdilər. Dyrnalardan bi-
rini qəzətçi kojyb, kalanı jyxyla-
mızdı.

Çajın jakınında bir tulqu olыр-
dy; dyrnaların əhvalından xəbər bilib, qecə jarıslı çajın

kıragına qəlqi, syja bir qətuq axıtdı. Qəzətçi dyrna yzakdan karaltını, qərüb, joldazlarını, ojatdı. Qərdulər qi, qətuqdur, jənə jatdılar.

II.

Aradan bir sahat qeçəndən sonra, tulqu çaja bir qətuqdə saldı. Qəzətçi dyrna, karaltını, qərən qibi, joldazlarını, çağırdı. Dyrnalar ojanıb, qərdulər qi, jənə əvvəlqindəndir. Qəzətçijə məzəmmət edib, sirin jyxyja məzgyıl oldylar.

By dəfə tulqu əzu syja qirdi. Qəzətçi dyrna tulqu-nun karaltısını, qərdu, amma qeçmiş xatalarının xəcə-lətindən səsini çikartmadı.

Tulqu sydan çiklib, əvvəl qəzətçini sonra da jatan-ları, bir-bir bogyb əldurdu və jedi.

Jazı dərsi: Çəl hejvanlarından hanqılarını, bi-lirsiniz? zərəlləri nədir?

66. Çərəq.

İnsan jəməsə, acı-n-dan ələr. İnsan çok zeylər jejər amma ha-mı, jejilən zeylərin ba-zı çərəqdir. Çərəqsiz insan çətin dolana bi-lər. Çərəji xəmir-dən pizirirlər, xə-

miri də yndan jogyryrlar. Yny dəjirmanlarda bygda-dan, arpadan və darıdan çəqirlər [ujudurlər]. Bygda, arpa, darı, zəmilərdə əqilir.

67. S y.

Sy olmasajdı, insan syszyyndan elərđi. Sy olmasajdı, heç bir zej də bitməzdi. Sy bylaklarda, çajlarda, qəhrizlərdə, kyjylarda və dənizlərdə olыр. Syjyn dadı, zirin və ja zor olыр. Zor sy içməjə jaramaz. Jaxzı, içməli syjyn nə rənqi olar, nə də iyi. Kızda bərq zaxta olanda, sy donyb, byz olыр; bərq istidən də kajnıjıb, byg olыр.

68. P a l t a r.

Insan bədənini isti və sojykdan saklamak uçun paltar qejer.

Paltarı, mahıtıdan, agdan və ipəq parçalardan tiqərler. Çit və ag—panbık saplarındən tokynar. Panbık—isti jerlərdə əqilir. Mahıt və jyn parçalarını, kojyn və dəvə jynyndan toxyjyrlar. Ipəq parçalar—ipəqdən tokynar. Ipəq baramadan əmələ qələr. Baramanı, da ipəq kyrdy sarıjar.

69. A j a k k a b ı.

Insan, bədənini isti və sojykdan sakladığı qibi, ajaklarını, da isti və sojykdan saklamalıdır. By-nyn uçun insan ajak kabı qejir. Ajak kabları: corab, bəzmaq,

çəqmə, çarık və kejrilər. Corabı, jyndən, ipliqdən və ipəqdən tokyjrlar. Bazmak, çəqmə və çarık qəndən tiqilir.

70. Zəhər yzagı qəntdə.

Əli-Kyly zəhərli idi; səqqiz jazı, var idisə də, heç bir qənt qərməmizdi.

Bir qun atası, ilə barabar Əli-Kyly bir qəndə qetdi.

Əqin jerlərini qəzəndə, qərdu qi, bir qəntli zəmi-jə sy bırakıb, bel ilə syjyn kabagınlı, açır.

Əli-Kyly sorrydy:

„Əmi, by qəj ota niyə sy bırakmısan?“ Qəntli cavab verdi:—İstijirəm qi, jaxzı çərəq bitsin!. Əli-Kyly qəntlinin sözünü zarafat bilib, jənə də dedi: „Əmi, çərəq təndirdə pizər, jerdə bitməz.“ Qəntli sorrydy: „Əzizim, çərəji nədən pizirərlər?“

Əli-Kyly: „yndən!“

Qəntli—„Yn nədən olar?“

—Yny dəjirmanda bygdadan ja arpadan çəqərlər (ujudərlər). Bən də byrada bygda əqmizəm; bir azdan sonra by qərdujun qəj otların bazında sumbul bitəcəq. Sumbuldə də bygda dənələri olacaq. İmdi bən by qəj ota sy bırakmasam, bygdanın dənələri jaxzı olmaz, onda nə sən, jaxzı çərəq jeje bilərsən, nə bən.

Əli-Kyly bir az dajanıb, jənə sorrydy:

—Pəs o çəpərli jerdə nə əqilibdir?

Qəntli:—Orada da qəjnəq əqilibdir.

Əli-Kyly:—A əmi, sən məni lap xam hesab elijirsən na! jerdə də qəjnəq bitər mi?

Qəntli:—Nə uğun bitməz, oglym! Qəjnəq nədən tiqir?

Əli-Kyly: „agdan.“

—Ag nədən tokynyr?
„Panbıkdan“.

—Bax, o çəpərli jerdə panbık əqilibdir. Hələ istəsən, biləsən, əjnindəqi mahıt çyka da, ajagındaqlı cır-cır çəqmə də byrada əmələ qəlir.

Əli-Kyly: «Jok əmi, daha byna inanmaram: mahıdı, zəhərdə mahıt fabriqində tokyjyrlar. Bənim əmim ogly orda izlijir, o kədər bakmaga qetmişəm qi,... Konzımyz Kyrban da çəqməçidir; o kədər bənim üçün çəqmə ti qibdir qi,...

Qəntli: Jaxıl, mahıt nədən tokynar?

Əli-Kyly: „Jyndan.“

Qəntli:—Jyny da, əzizim, orada suru ilə otlajan kojyndan kılrxırlar. Kojyn surusundən bir az ojana otlajan naxırıl qərursən mi? O naxırda otlajan kara malın qənundən də çəqmə tiqirlər. İmdi qərdun mu? Sənin əjnindəqi mahıt çyka da, çəqmən də byrada əmələ qəlir.

Əli-Kyly bir az dajanıb, qəntlijə: „Sağlık ilə kal!“ dedi və konaklarının evinə kajıtdı.

71. Palaz parçası və bozkab kılrlıqlı.

Qunlərin bir qunundə palas parçası ilə bir bozkab kılrlıqlı zibilliqdə qərusedulər; bəzlarına qələn izləri biri birinə səjlədilər.

Palazın urəji janmıdı; ona qərə bozkaba macal vermədi; butun bəzından qeçəni səjlədi.

I

„By toza, topraga batmış kardazını qərursən mi? neçə dəfə cur-bə-cur sufətlərə duzmuzəm.

Bir qun var idi qi, kojynların arxasında kivrım - kivrım olyb, dağlarda qəzərdim. Elə qi, jaz fəsli jetizdi, hava kızdı, çoban kardaz bizi kajçılıqıb, jərə təqdu. By halda alıcı qəldi, bizi alıb, apardı. Biz belə xijal elədiq qi, qəzdirməyə aparır demə, anbarda dystak edəcəymiz.

II

Bir muddət anbarda kalandan sonra, bir muştəri qəldi, bizi, alıcıdan aldı, apardı. Dediq qi, nə yaxşı oldy: karanlık anbarların uzundən kyrtardık. Amma nə fajda! jaglızdan kyrtlyb, jagmıra duzduq: nə kədər qi, anbarlarda faragat otyrmyzdyk, o kədər də byralarda bəlalara duçar oldyk.

III

Bizi çajda jyjyb, kyrytdylar, dəmir daraklaradan qeçirib, cəhrədə əjirdilər. Elə bilmə qi, bynyn ilə bizi dinc kojdylar: hana kyryb, palaz tokydylar; bəni qətirib, evin jyxarı bazında saldılar; illərcə orada qəlib, qədənin ajakları altında tapdak oldym.

Elə qi rənqim soldy və təpiq dəjməqdən də dağılıb, parça-parça oldym, hər parçamı bir dijara atıb, bəni də by zibillijə tylladılar.“

IV

Palaz parçası nagılıni kyrtarandan sonra, bozkab, kırığı qulub, dedi:

—Çox urəji janıklı danıdırsan, elə bilirsən qi, birçə sən by bəlalara duzmuzsən; jox, joldazım! sənin bazına qələm qibi, bənim də bazıma çox izlər qəlimidir.

Bir vaxıt var idi qi, mən də toprak idim, əzum də jerin dözündə rahatca jatırdım; ag, təmiz karlar bənim jorganım idi, sərin jellər ojadanım idi, jagıləlar ilə jyjnardım, qunəz ilə kızınardım, jəzıl otlar, kırımlızi çiçəqlər ilə bəzənərdim.

Bir qun, səni kajçılıjıb jerə salan qibi, məni də dəmir kazmalar ilə kazıb, torbalara doldyryb, fabriqə apardılar; byrada məni arıdıb, ujutdulər, sy ilə karıxdırıb, jygrydylar, xamırlımı. kəliblərə təqub, isti qurələrdə pizirdilər, oldym bozkab.

V

By kajda ilə bənim qibi binlərcə bozkab kajırdılar. Elə qi, hazır oldyk, alıclılar bizi alıb, zəhərə, qəntlərə daşıdırlar; jollarda, anbarlarda, duqənlərdə ajlar ilə jatdık; sonra bizi alıb, evlərə apardılar, təmizcə jyjyb, jaxzıca silib, dolablara kojdyrlar. Elə bildiq qi, rahatlığa çıkdık; amma belə dəjilmiz; birdə qərduq qi, bizi zək-zyk ilə syfralara duzub, ustumuzə elə kajnar xərəqlər tuqdulər qi, cız-bız qibi cızıldadık, qahdan bir də elə sojyk xərəqlər kojdyrlar qi, byz qibi dondyk.

Nə dejim, joldazım, by evlərdə hər qun hər qecə, hər sahat nələr çəqmədim, axırda by əziyyətlərə tab qətirə bilmişib, zəjiflədim, sındım; məni də sənin qibi, qətirib, by zibillijə tylladılar.

İmdi bildin mi qi, mən səndən az əziyyət çəqməmizəm. Amma, joldazım, byny da bilməlisən qi, by zibillijə duzməq ilə bizim canımız kyrtarmıjaca.

Hər çənd bazıı çox agrıtdım, amma dərdim çoxdyr; jaxzı kylak ver, qərəq daha nə olacaq.

VI

Joldazım jəkin bil qi, by adamlar bizi byrada da rahat kojmyjacaklar: bir qun qərəcəqsən qi, əllərində torba qəlib,

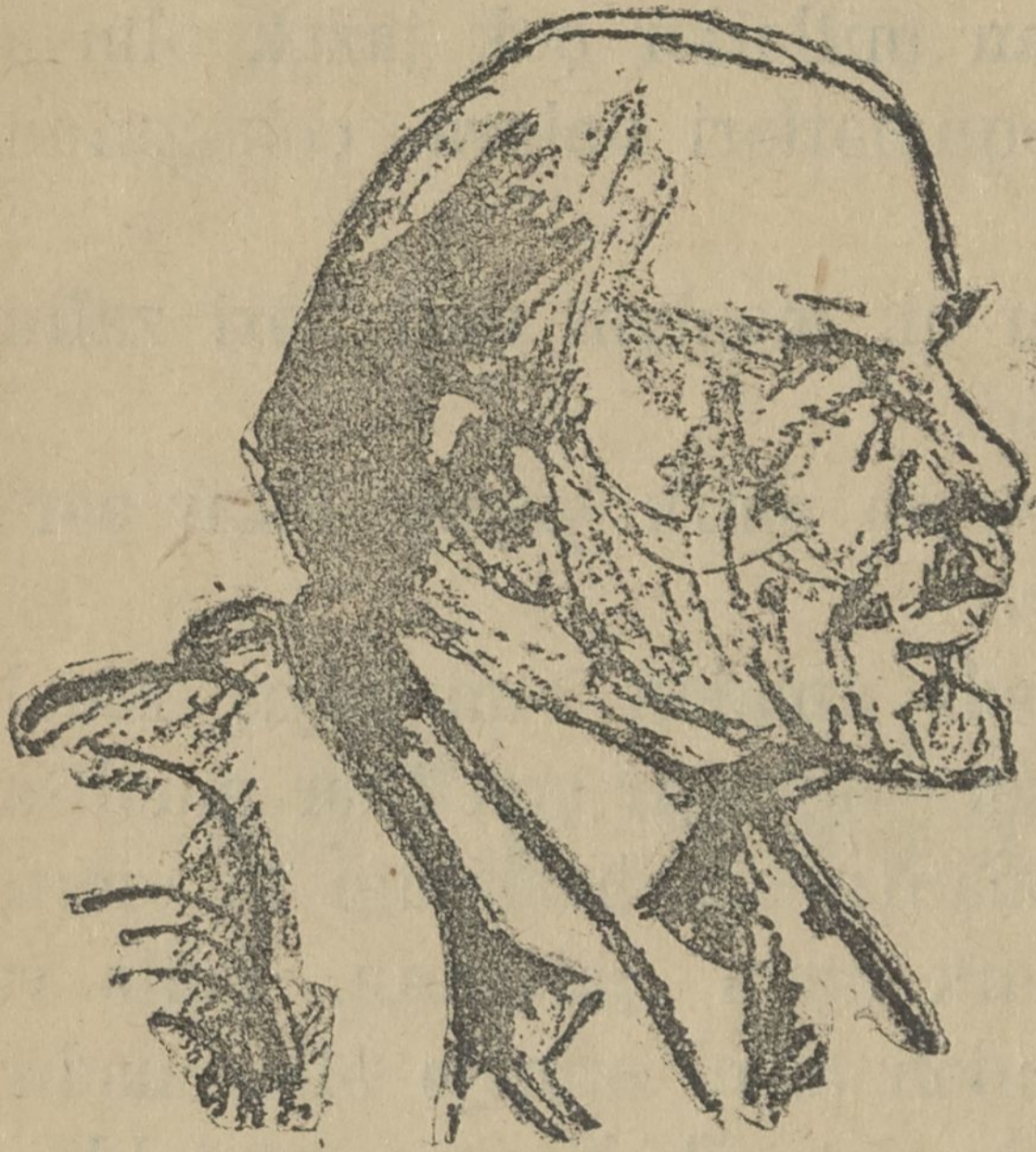
bizi axtarırlar. Bizi byrada tapıb, qəturəcəqlər; o vaxıt biri
birimizdən ayrılacaqk; hərəmizi bir jərə aparacaklar, bazımlı-
za jənə çok bəlalar qələcəq.

Jənə hərəmizdən bir zey kajırıb, illər yzyny işlədəcəqlər.
İşlədib, qəhnəltidiqdən sonra, axırda jənə by zibillijə atacaklar.

Bazımlı nə agrıdım, neçə qi dunja var, nə adamlar bizdən
əl çəqəcəqlər, nə də biz adamlara işləməqdən kyrtylacajk.

72. Lenin joldaz,

Bəjuq muəllimimiz, Lenin joldazı tanımıjan adam joxdyr. Hamı izçi fəhlə və qəntilər Leninin dostydyr. Lenin joldaz fəhlə və qəntli xalkına dogry jol qəstərmizdir.

Izçi xalkı, Leninin dediqlərinə əməl etməlidir.

Lenin joldazın adı — —Vladimirdir; atasının adı — — Il'jadır. Familjaları — —Uljanofdyr. Leninin bəjuq kardazı da inkilabçı imiz. Fəhlə və qəntilərin xejri üçün padzah, mulqədar və pyllylarla çarpızan adama inkilabçı dejərlər.

Leninin kardazı inkilabçı oldygyna qərə rys padzahı ony öldurtmüzdür. Kardazının öldurulməsi Leninə çok tə'sir etmişdir.

Lenindən kabak çok inkilabçılar olyb. Ancak Lenin, hamı inkilabçılardan bəjuqdur. Rysja fəhlə və qəntiləri Leninin başçılığı ilə inkilab edib, padzahları, mulqədarları, və dəvlətliləri başlarından rədd edə bilmizlər.

Joldaz Lenin 54 jazında ölmüzdür.

Nərimanof Nəriman.

Nərimanof joldaz zərkin bəjuq inkilabçısıdır.

Azərbaycan, İran, Turqujə, Turqustan, Əfkanstan, Hindystan — bynlar zərk əlqələrindədir.

Zərk əlqələrində jazajan millətlər çox jazık olmyzlar; firəng və inqilis həqumətləri onlara çox zulum edirlər.

Kommynistlər çalışırlar qi, məzlym millətləri zalim həqumətlərdən azad etsinlər.

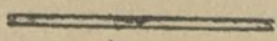
Nərimanof joldaz da butun əmru yzyny fəkir zərk millətləri üçün çalışmışdır.

Nərimanof joldaz Tiflisdə anadan olmyzdyr. Muəllimliq məqtəbini bitirdiqdən sonra bir çox illər muəllim olmyzdyr. Muəllimliji zamanından bəzlamış ta əmrünün axırına qibi fəkir xalk üçün çalışmış, fəhlə və qəntlini padızahın zulmundən azad etməyə əlləzmişdir. Padızah həquməti by izlərin üstündə Nərimanof joldazı dystak edib, Həzətərxana surqun etmiş idi.

Mysavat həquməti dağılandan sonra Nərimanof joldaz Azərbaycan Xalk Komisarları, Zyrasına sədir olmyz idi.

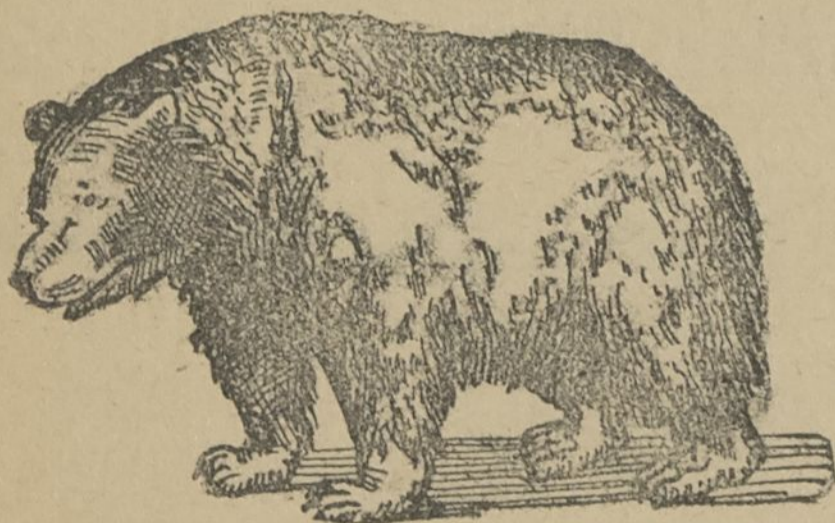
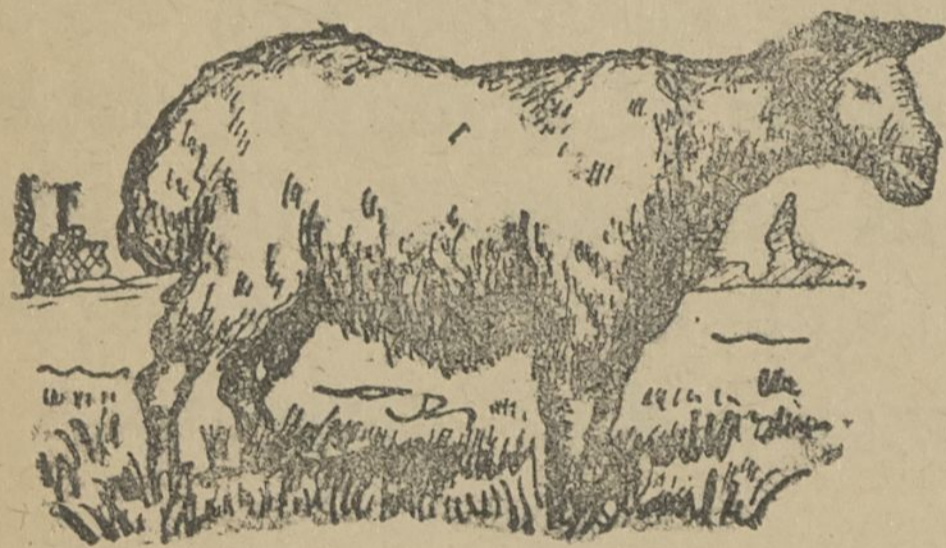
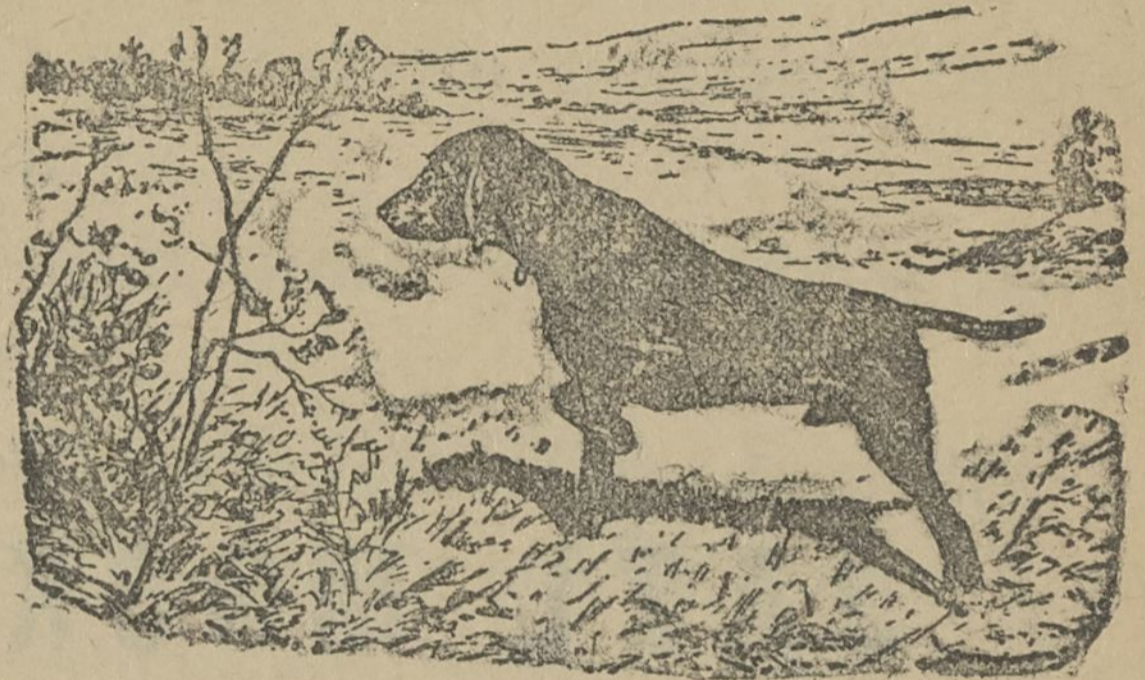
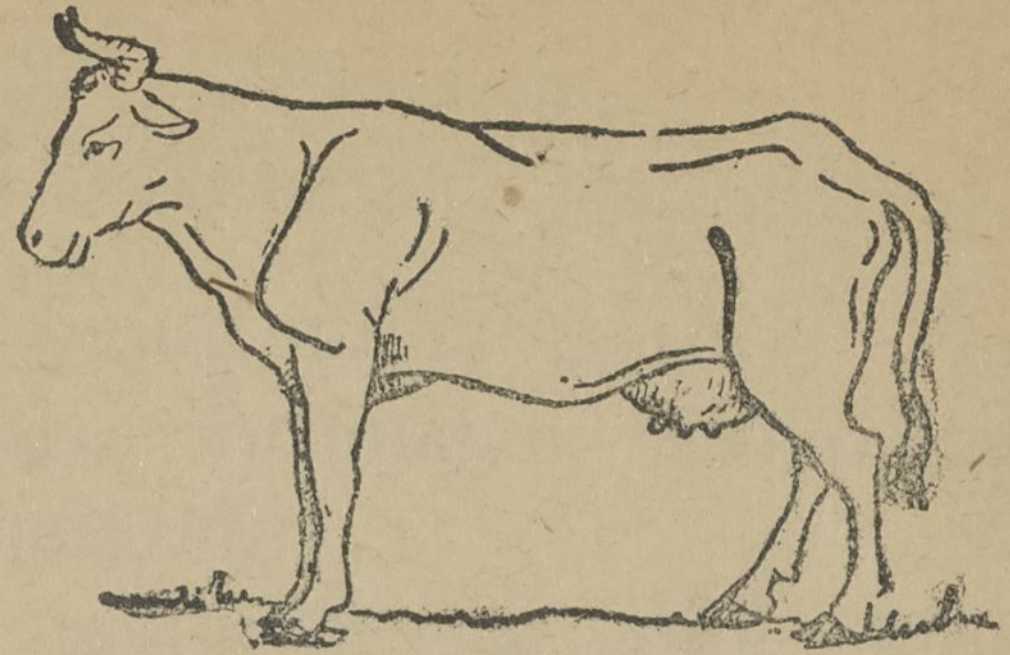
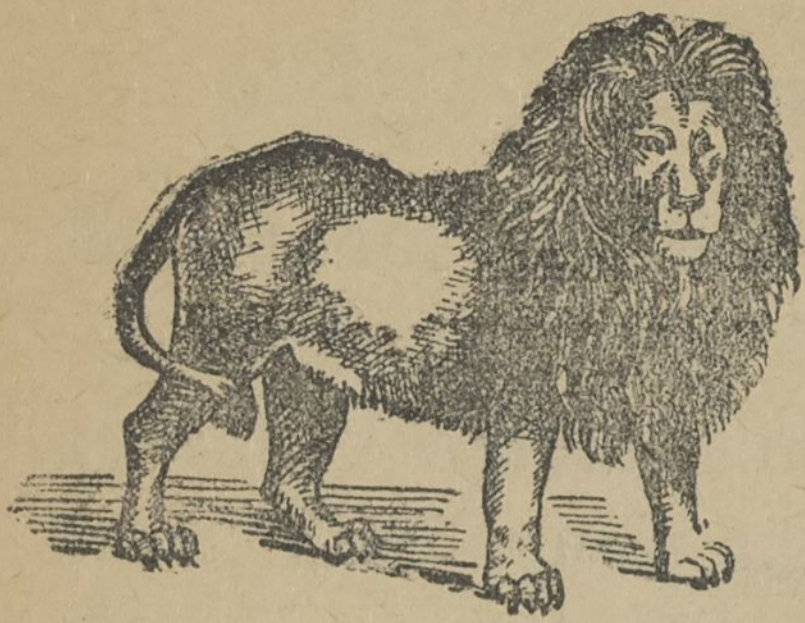
Axır illər Nərimanof joldaz Moskofda butun Rysja İcraijə Komitəsinin sədiri olmyz idi, orada da vəfat etmişdir.

Nərimanof joldaz 54 il əmur etmişdir.

JAZL MƏSKƏLƏLƏRİ.

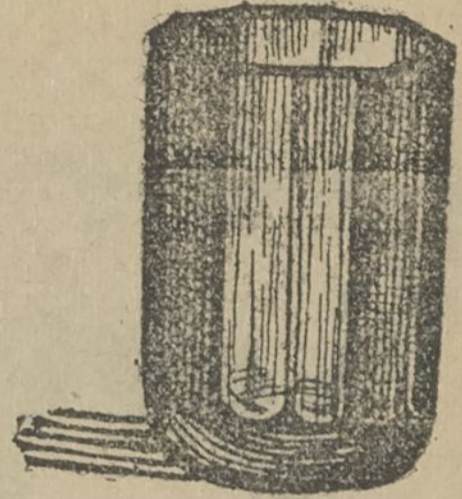
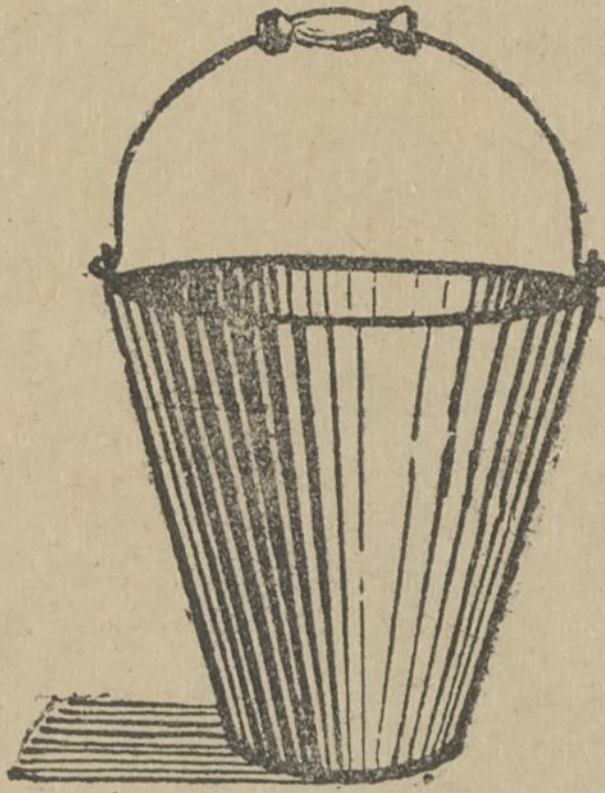
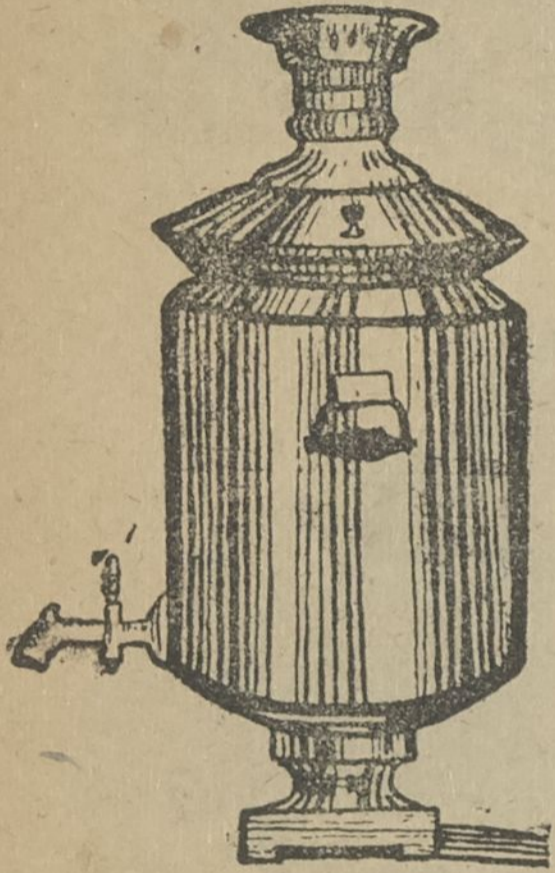
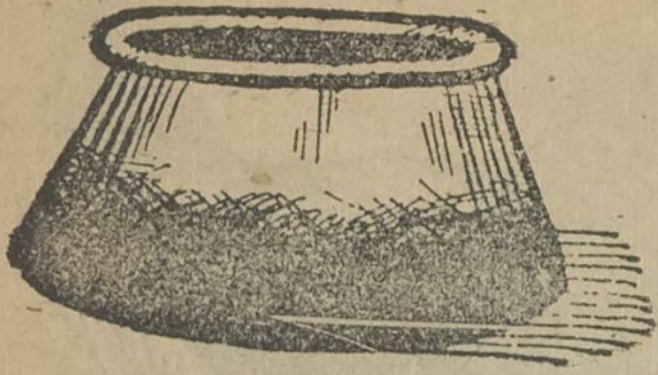
1. Byradaql *hejvanların* və bylardan başka bildijiniz *hejvanların* adlarını jazın.

2. Byradaql və bildijiniz *ev hejvanların* adlarını jazın.

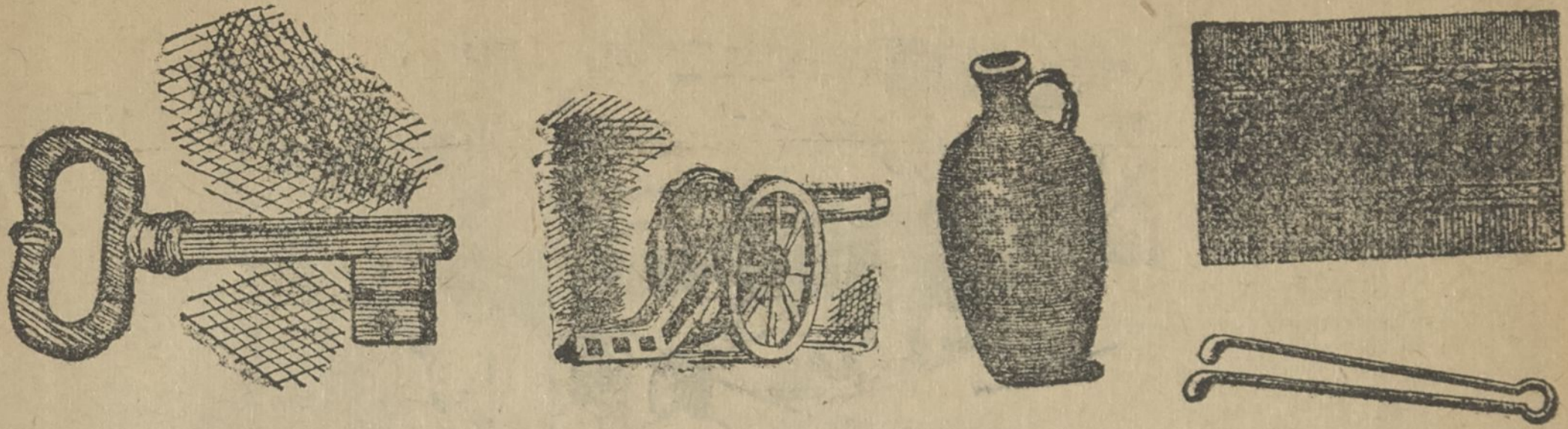
3. Byradaql və bildijiniz çöl hejvanlarının adlarını yazın.
4. Hejvanların səslərini yazın; məsələn: it *hurur*, at *qizniyr*....
5. Ev hejvanlarının faydalarını yazın.
6. Çöl hejvanlarının zərətlərini yazın.

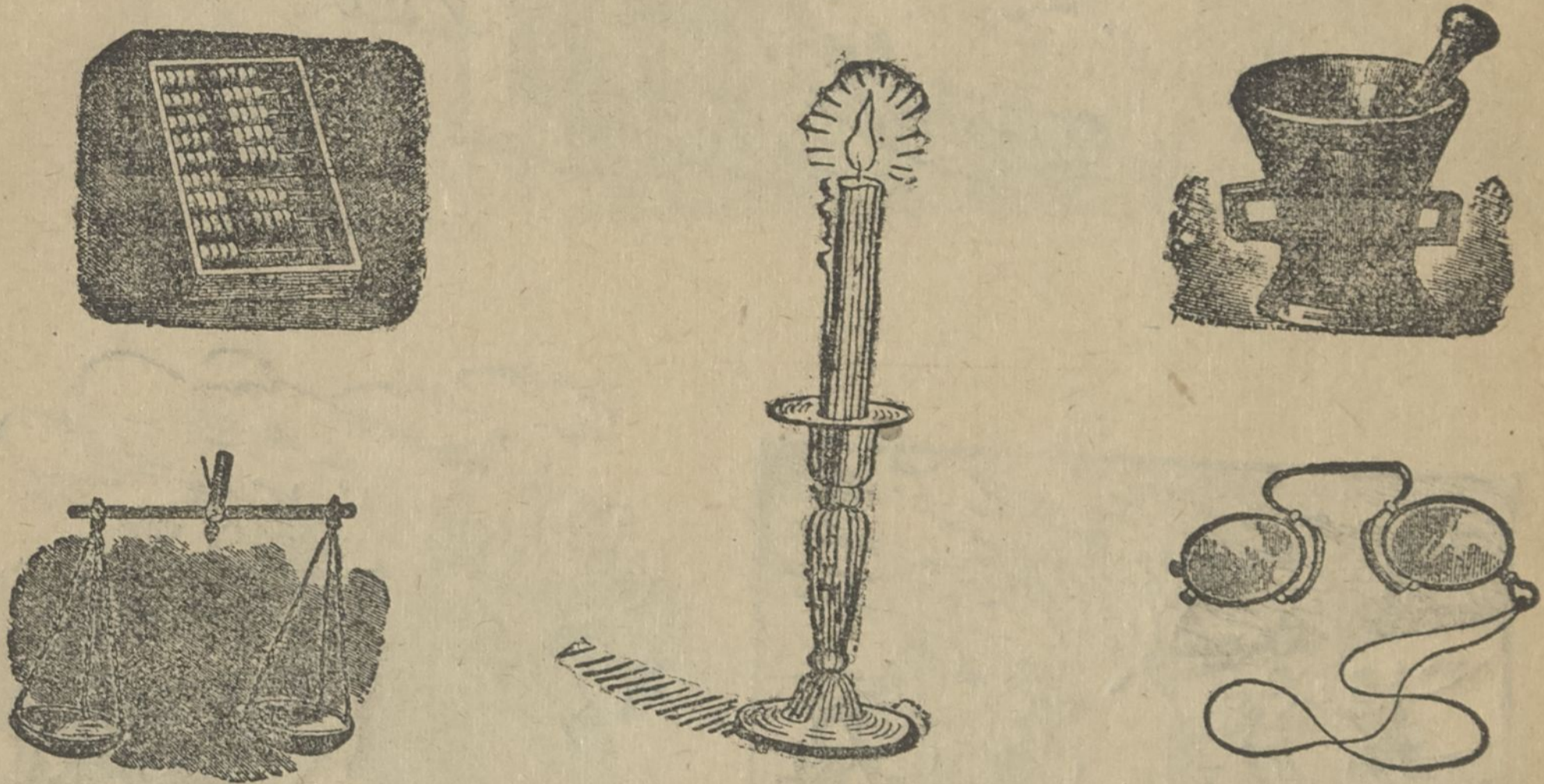
7. Bildijiniz *kabları*n adlarınlı jazıń.
8. Kablarıń hәр biri nәjә lazıń olır?

9. Bәdәnin hisslәrinin adlarınlı jazıń.

10. By zeylər ilə nə iz qerurlər?

11. By zeylər nə uçundur? Məsələn: çotka hesab çəqməq uçundur.

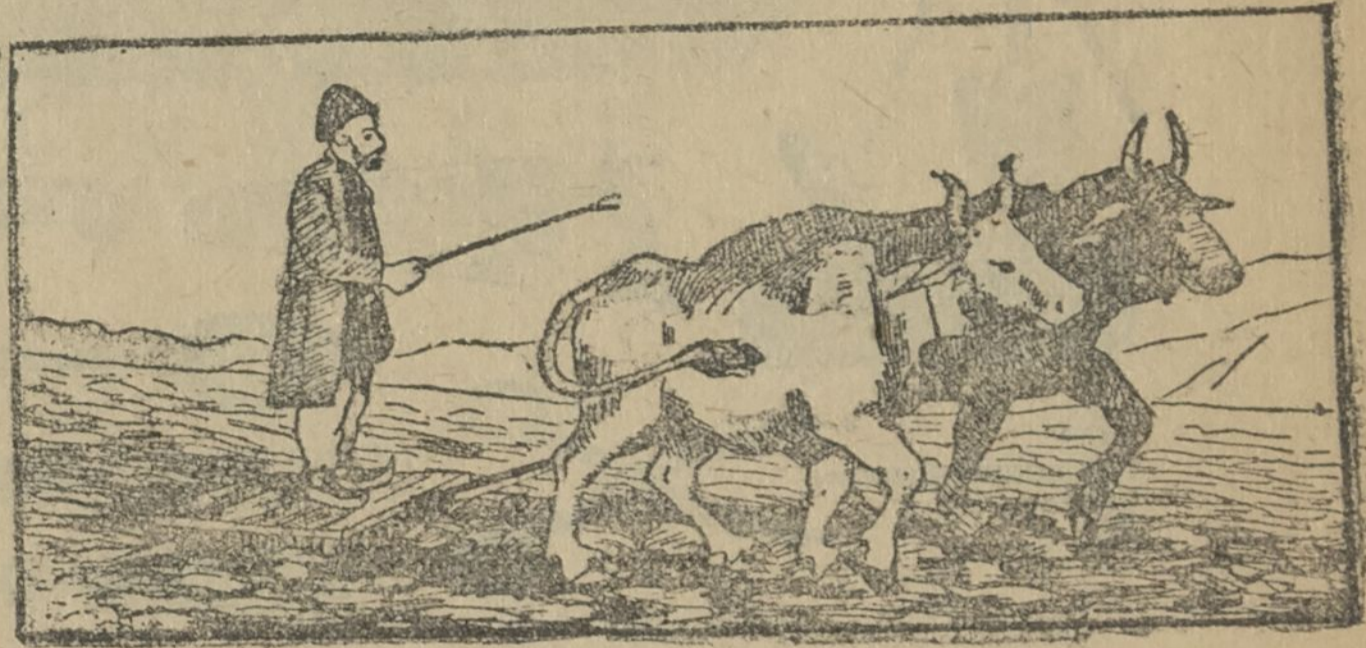
12. By zəqıldən bir heqajə jazlın.

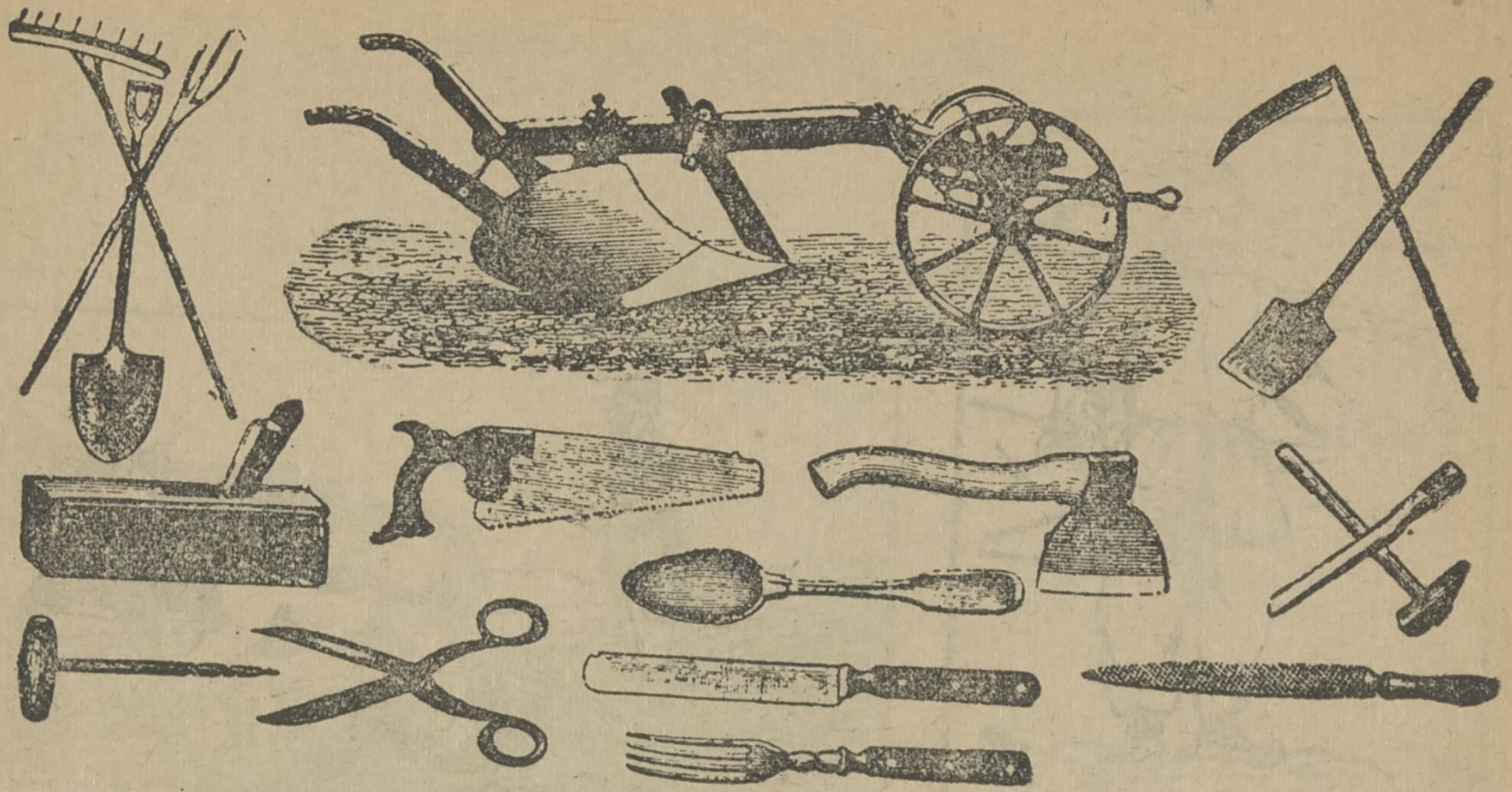
13. By æqillærin hæ birinæ bir heqajæ duzældib jazln.

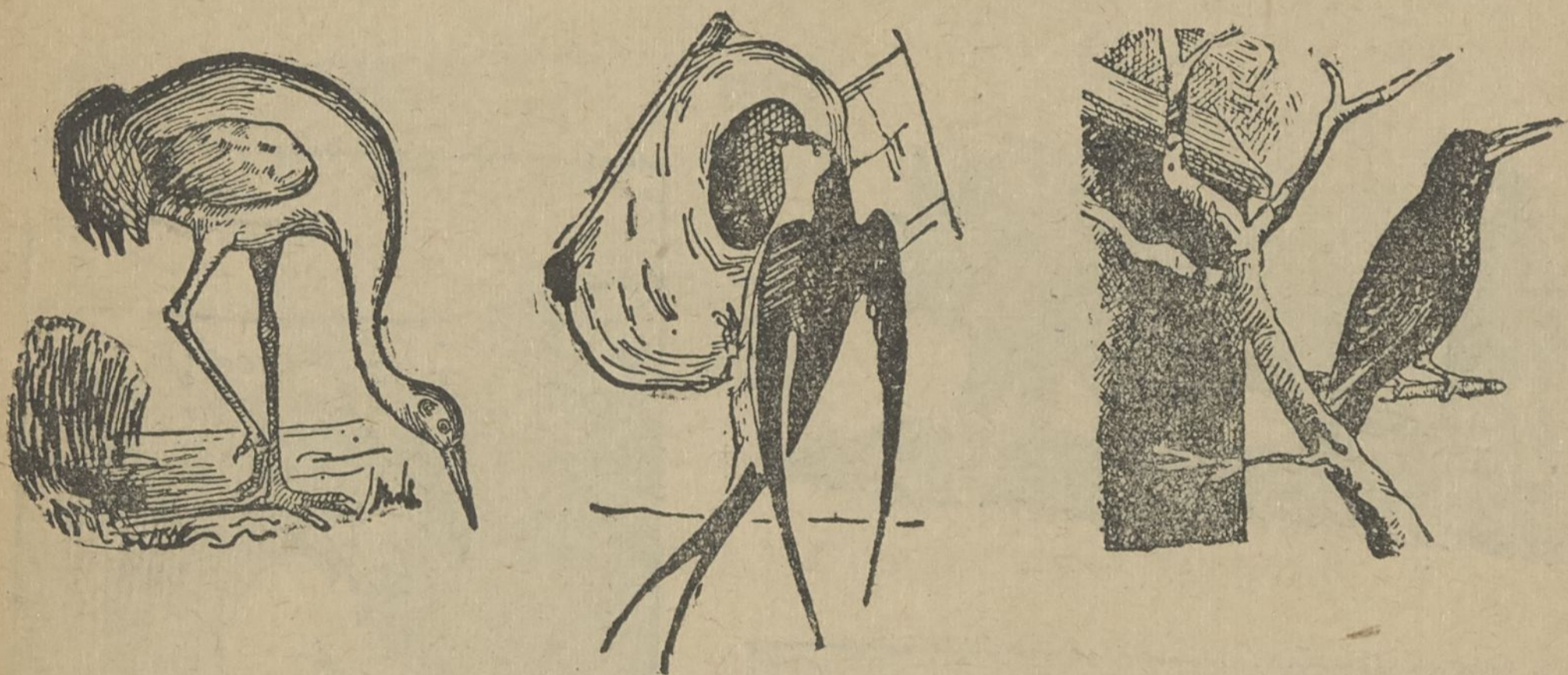
14. By æqillærdæn bir heqajæ dzuældin.

15. By əqillərdəqi əqinçilər nə iz qərurlər?

16. By zejlär ilə nə iz qerurlər?

17. By kuzların adlarını jazın.

F E H R I S T .

I E v d ə .

	Səhifə
1. Bizim qulfət	45.
2. Qamal	”
3. Bizim ev	46.
4. Ana məhəbbəti	”
5. Nənəcijim	”
6. Ana və bala	47.
7. Bıgıı pıziq	”
8. Əhməd	48.
9. Əquz dejər	”
10. İnaq dejər	”
11. Dəvə dejər	49.
12. Kojyn dejər	”
13. Qeçi dejər	”
14. Camııı dejər	50.
15. Ezzəq və at	”
16. Hyssyz karı	51.
17. Jersiz həcət	”
18. Qeçi	”
19. Tərs qeçilər	52.
20. Kojyn surusu və kyrt	”
21. Çoban mahnıııı	53.
22. Ev kyzları	”
23. Cucələr	54.
24. Balaca Həmid	”

II Məqtəbdə.

	Səhifə
25. Cəfərin məqtəbə qətməsi	55.
26. Xoryz	”
27. Dərs otağı	56.
28. Masa	57.
29. Sandalja	”
30. Jaz taxiası	”
31. Dəftər	58.
32. Qitab	”
33. Qim yaxşıdır?	”
34. Tənbəl	59.
35. Jaxşı joldaş	”
36. Çalxan Vəli	”

III Dört fəsil.

37. Həftə aj və il	61.
38. Pajız	62.
39. Pajız çağında bağ	”
40. Dyrna	63.
41. Quləq	”
42. Kız	”
43. Kız	64.
44. Ləzətli zorba	”
45' Uzak və byz	65.
49. Sərçələr	66.
47. Kız	”
48. Od	”
49. Jaz	67.
50. Jaz qunləri	“
51. Taxlı	68.

52. Bahar	69.
53. Karankyılar	”
54. Jaglız	70.
55. Kyılar	”
56. Qeç	71.
57. Jaj	”
58. Canavar	72.
59. Çakkal və xoryz	”
60. Çoban	73.

IV Jlgıntı.

61. Canavar	74.
62. Naxoz	”
63. Fərasətli karga	”
64. Uşudum ha, uşudum	75.
65. Dyrna	”
66. Çerəq	76.
67. Sy	77.
68. Paltar	”
69. Ajak kabı	”
70. Zəhər yzadı qəntdə	78.
71. Palas parçası və bözkeb kılığı	79.
72. Lenin joldaz	83.
73. Nərimanof Nəriman	84.

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft.

Fənni metod əyrası, tərəfindən təsdiq edilərək, kəbyl olynmyzdyr.

A. X. T. 3. Azpoligraftrestinin «KİZİL Zərək» mətbəəsi. Baql, Karkanof quçəsi № 9.
Mətbəat mudiri № 2110 Sıfarlız № 10303—nəzri 50.000 n.

D: Fai 21430

ULB Halle

3/1

001 351 478

88
Butun elqələrin proletarı, birləzin!

1935/294

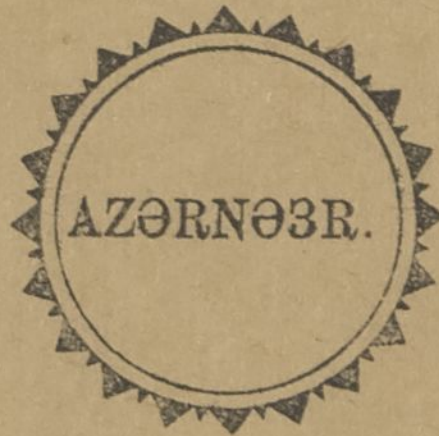
JENI TURQ ƏLİFBASLI.

Jeni turq. əlifbası

Jazanları,

F. Agazada.
S. b. Axyndzada.
M. C. Məhəmmədzada.

Dördüncü basılıq.

Baql.

1925.

